

Yerel Yönetimler ve Adalet Sempozyumu

İSTANBUL, 2018

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

21. Yüzyılın Türkiye'sinde Biz Hâlâ Adalet Arıyoruz

ADALET hakkında çok şey söylendi. Sadece bugün değil, insanlığın oluşundan bu yana adalet için bilgiler, düşünürler, yazarlar, çizerler, sanatçılar çok şey söylediler. Din adamları adalet üzerine çok şey söylediler. Beni üzen 21. yüzyılın Türkiye'sinde hâlâ adalet arayışımız. 21. yüzyılın Türkiye'si, yani çağdaş uygarlığı yakalamak için mücadele eden bir Türkiye. Yani demokrasisini geliştirmek için mücadele eden bir Türkiye'de biz adaleti tartışıyoruz. Bazen deniyor ki, efendim adalet var neden konuşuyorsunuz. Konuşuyoruz çünkü adalet yok.

Sayın Başkan konuşurken, bir yargıç olarak bir yerde göreve başladığını söyledi. Yargıç ne demek? Hukukun üstünlüğüne inanan, vicdani kanaatine göre adalet dağıtan kişi demektir. Yani bütün demokrasilerde adaleti dağıtan kişi yargıçlardır. İddia makamı vardır savcı, savunma makamı vardır avukat, iddialar vardır, savunmalar vardır ve yargıç oturur hukukun üstünlüğü, evren-

sel hukuk, anayasa ve vicdani kanaatine göre bir karar verir ve deriz ki, adalet gerçekleşmiştir. Hatta o kadar ileri gidiyoruz ki, sadece o yargıcın verdiği kararlar da sınırlı değil, o da hata yapabilir diyoruz. Adalet dağıtmada o da yanlış yapabilir. Bir üst mahkeme, o olmaz bir başka üst mahkeme, o olmaz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne kadar adalet arayışı sürüyor. Ama biz daha yolun başında adaleti tuzla buz ettik. Geldiğimiz nokta bu. O nedenle bu toplantı çok önemli. Hani bir bilge diyor ya *“adalet kutup yıldızı gibidir yerinde sabit durur ve bütün kainat onun etrafında döner.w”* Bütün kainatın adaletin etrafında döndüğü bir dünyayı düşünün.

TÜRKİYE'DE SUÇLUYU SİYASİ OTORİTE BELİRLİYOR

Yine bir başka bilge, *“dünyanın bütün nehirleri adaletle susamış bir insanın susuzluğunu gidermeye yetmez.”* diyor. Dünyanın bütün nehirleri. Adalet için verilen mücadele insanlık tarihinin en önemli ve en köklü mücadelesidir. Biz bunu nasıl anlatacağız, anlatacağımız kişi kim? 80 milyon olarak anlatacağımız kişi önce hükmedenler yani yönetenler. Eğer yöneten adaleti hakime değil de kendisine bırakmışsa, adaleti ben dağıtım noktasına gelmişse adalet iflas etmiştir. Az önce söyledim, adaleti dağıtan yargıçtır, onun eğitimini görmüştür. Suçluyu belirleyecek olan hakimdir. Savcı değildir, avukat değildir, ben değilim, sizler değilsiniz hakimdir. Ama günümüzün Türkiye'sinde suçluyu belirleyen siyasi otorite. Bir kişi kalkıp diyor ki, falan kişi suçludur, haindir. Savcılar harekete geçiyor, yargıç onun söylemlerini kararına geçiriyor ve karar çıkıyor. Ve biz diyoruz ki bu ülkede adalet var. Bu ülkede adalet yok. En büyük sorumuz, Türkiye'nin en temel ve en büyük sorunu bu ülkede adalet yok. Emin olun hangi partiden olursa olsun, altını çiziyorum hangi partiden olursa olsun, hangi görüşten olursa olsun, hangi inançtan olursa olsun, hangi kimlikten olursa olsun, bütün vatandaşlarımızın üzerinde mutabık kaldığı konu bu ülkede adalet yok. Biz bunun mücadelesini veriyoruz, adaletin mücadelesini veriyoruz.

DOĞMAMIŞ ÇOCUK İÇİN ADALET İSTİYORUZ

Adaleti kendim için istemiyorum, sizler içinde istemiyorum, 80 milyon için adalet istiyorum 80 milyon. Doğmamış çocuk içinde adalet istiyorum, ana rahmindeki çocuk içinde adalet istiyoruz. Bizim gibi düşünmeyenler için de adalet istiyoruz. Adaletin iflas ettiği bir ülkede bırakın demokrasiyi devlet yoktur. Devleti var eden adalettir ve liyakattır. Bunlar ayrı kelimeler olsalar dahi, ayrı sözcükler olsalar dahi birbirini tamamlayan kavramlardır. Yani işi ehline vermek

demektir, adalet budur aynı zamanda. İş ehline vermezseniz, yani hakime vermezseniz adalet dağıtmak üzere, adalet dağıtmak “ben güçlüyüm benim yetkimdedir” dersiniz ülkeyi başka bir noktaya taşırsınız.

Bakın değerli arkadaşlarım, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Birleşmiş Milletlere bir yazı yazıldı 21 Temmuz 2016’da. Birleşmiş Milletler medeni ve siyasi haklara ilişkin uluslararası sözleşme, Türkiye’de taraf. Bu uluslararası sözleşmenin 13 maddesine çekince koyduk. Yani dedik ki, 13 maddeyi OHAL döneminde askıya alıyoruz. Olağanüstü hal ilan ettik, darbe girişimi oldu, bu sözleşmenin 13 maddesini uygulamayacağız. İki madde var ki, çok ama çok önemli ve bunun üzerinde maalesef üzülmek ifade edeyim hemen hemen hiç kimse durmadı. Nedir onlardan birisi? Adil yargılama. Diyor ki, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti Birleşmiş Milletlere verdiği dilekçeyle diyor ki, “Ben OHAL döneminde adil yargılama yapmayacağım” diyor. Evet ben söylemiyorum, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti söylüyor. Ne zaman? 21 Temmuz 2016’da. Kimin aracılığıyla söylüyor? Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler temsilcisi Halit Çevik imzasıyla veriliyor. “Ben adil yargılama yapmayacağım” diyor. Şimdi biz uygar dünyaya dönüp de bizim ülkemizde adalet var diyebilir miyiz? Kendimiz itiraf etmişiz, altına kapı gibi imza atmışız “biz adil yargılama yapmayacağız” diyoruz.

Bir başka madde daha var, “Tutulanlara insanca davranmayacağız” dedik. Tutulanlara, yani hapse atılanlara, yani sanık olanlara henüz mahkûm değil bunlar, hakim kararı çıkmamış. Tutulanlara insanca davranma kuralı var. “Ben tutulanlara insanca davranmayacağım, yani işkence yapacağım” diyor. Bunun üzerinde de yeteri kadar durulmadı. Hani bizim anlı, şanlı medyamız var ya CHP bir şey söylediği zaman oturup sabahtan akşama kadar CHP’yi nasıl eleştiririz diye yazanlar var ya, siyaseti sadece CHP’yi eleştirerek kendisini tatmin edenler var ya bu iki madde hakkında kalem bile oynatamadılar. Ne demek tutulanlara insanca davranmayacağız ne demek? Ne demek işkence yapacağız? Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin kendisini Birleşmiş Milletlere ihbar etmesidir. “Bizim ülkemizde adalet yok, bizim ülkemizde adaletin olmamasının yanında biz ayrıca tutulanları insan yerine koymayacağız ve onlara insanca davranmayacağız” diyor. Gerçekten de son derece acı, son derece dramatik. Adalet kavramı soylu bir kavram, herkesin üzerine titredığı bir kavram, adaleti yüceltmek hepimizin görevi, bizim gibi düşünmeyenlerinde düşüncelerini ifade edebilecekleri bir ortamı yaratmak, devlette liyakat esasını getirmek. Bu hepimizin ortak hedefi,

amacı olmak zorunda.

YEREL YÖNETİMLERDE HANGİ ADALET?

Yerel yönetimlerde adalet. Hangi adalet? Size çok tipik bir örnek vereceğim çok tipik. Belki biraz sonra hocalarımız açıklayacaktır. Bazı kentler Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapıldı. Olur tabi yasa çıkmıştır olacaktır. Büyükşehir Belediye Başkanlığı kurulduğu zaman yasayla oradaki İl Özel İdaresi'nin görevi sona eriyor. İl Özel İdaresi de dolayısıyla malvarlıklarını dağıtmak zorunda, tasfiye etmek zorunda. Bir bakıyorsunuz eğer belediye iktidarın elindeyse, iktidar orada bir belediye başkanlığına sahipse, vali karar alıyor İl Özel İdaresi'nin malvarlıkları belediyeye veriliyor. Normal mi? Evet normal. Niçin? Çünkü İl Özel İdaresi belediyenin gitmediği kırsal bölgelerde de hizmet veriyor. Büyükşehir olunca ne olacak? O zaman Büyükşehir Belediyesi kırsala hizmet götürecektir. Düne kadar o hizmeti götüren araçların normalde belediyeye devredilmesi lazım. İktidar partisinin olduğu yerlerde valiler bunu devrediyorlar güzel. Ama CHP'li bir belediye varsa devredilmiyor. Ve bize de dönüp diyorlar ki, *"biz adaletle ülkeyi yönetiyoruz."* Hadi canım sizde ne adaletle yönetiyorsunuz? Baskıyla, şiddetle yönetiyorsunuz. Her yerde söyledim bir daha söylüyorum, devlet adaletle yönetilir, bilgiyle yönetilir, birikimle yönetilir, liyakatle yönetilir, danışmayla yönetilir devlet. Devlet kinle yönetilmez, öfkeyle yönetilmez, bilgisizlikle yönetilmez, önyargıyla yönetilmez.

TÜRKİYE BİR AİLE DEVLETİNE DÖNÜŞMÜŞTÜR

Eğer devletin bütün kurumlarını bir kişinin iki dudağından çıkacak bir söze teslim ediyorsanız, orada parti devleti de yoktur, şahıs devleti vardır. Bugün Türkiye'nin geldiği nokta parti devletini aşmış bir aile devletine, bir şahsi devlete dönüşmüştür. Öyle ki; siyasi otorite yargı üzerindeki gücünü o kadar ileri bir noktaya götürmüştür ki, en alttaki hakim en üstteki hakime *"ben seni tanımam" diyor, "senin kararlarına uymam" diyor.* Efendim anayasa böyle yazıyormuş Sayın Başkan anayasadan hükümler okudu. Anayasa böyle yazıyor. İyi de anayasa askıda. Anayasası yürürlükte olmayan bir Türkiye'deyiz biz şu anda.

KAHRAMAN ORDUMUZA SONUNA KADAR GÜVENİYORUZ

İki hükümet var arkadaşlar. Bir saray hükümeti, bir Binali Yıldırım hükümeti. Biri yasal, biri gayri yasal. Afrin'de operasyonlar yapılıyor. Yapılmalı mı? Evet. Hiçbir itirazımız yok. Kahraman ordumuza sonuna kadar güveniyoruz. Mücadele

ediyorlar, karda kışta mücadele ediyorlar. Kimin için? Terörü önlemek ve bu ülkede herkesin huzur içinde yaşaması için. Bu mücadelenin yanındayız. Bu mücadelenin yanındayız ama beyler bundan rahatsızlar. Bunu gayet iyi biliyorum. Ama biz ülkemizin selameti için, ülkemizin güvenliği için biz önce biz demiyoruz, biz önce Türkiye diyoruz. Bu ülke hepimiz için çok değerli, çok önemli. Türkiye Cumhuriyeti sınırları pergelle, cetvelle çizilen bir ülke değildir. Her karışında bu ülkenin insanların kanı, acısı, gözyaşı vardır. Milli kurtuluş savaşı boşuna verilmemiştir. Demokrasiyi yüceltmek için verilmiştir. Bu ülkede eşit yurttaşlığı getirmek için verilmiştir. Bu ülkede birlikte kardeşçe yaşayalım diye verilmiştir.

BANTLARI YAYINLAYIN AMERİKALILARI MAHCUP EDİN

Bakiyorsunuz açıklamalar yapıyor, aralarında büyük farklılıklar var. Efendim neymiş Trump'la konuştuk. Güzel konuş. İtiraz var mı? Yok hayır. Anlatacaksınız gerçekleri evet. Teröre karşı mücadele zorunludur evet. Orası farklı açıklama yapıyor, burası farklı açıklama yapıyor. Bende diyorum ki, ya eğer bir açıklamada farklılık varsa bantları yayınlayın kardeşim. Amerikalıları mahcup edin, bantları yayınlayın Amerikalıları mahcup edin, ey Trump sen yanlış söylüyorsun bak bantlar burada deyin. Niye gizliyorsunuz bunu? Devletin yönetiminde aynı zamanda bir hiyerarşi vardır değerli arkadaşlar. Merkezi hükümet vardır, yerel yönetimler vardır.

BİZİM BELEDİYELERİMİZİN VERMEYECEĞİ HESAP YOK

Bu merkezi yönetimler yerel yönetimleri denetlemeyecek anlamına gelmez. Demokrasilerde her yöneticinin denetlenmesi gerekiyor. Ve her yönetim devletin kurumları vardır ve en önemli denetleyici unsurda halkın kendisidir. Biz hiçbir zaman denetimden şikayet etmedik gelip denetleyebilirler. Çünkü bizim belediyelerimizin vermeyeceği hesap yok. Gelip denetlesinler. Ama şu gerçeği de herkese ifade etmek isterim. Yazı yazılıyor 24 Kasım 2017'de Beşiktaş Belediyesi dolayısıyla Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü İstanbul Valiliğine yazı yazıyor. Efendim Beşiktaş Belediyesini görevden alacağız, açığa alacağız bize bilgi ver. O da veriyor bilgi. 1 Aralık'ta bir yazı daha yazıyor Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, açığa alacağız sen yazı yazdın ama ya bu yazıya göre biz açığa alamıyoruz sen bir şeyler daha bul diyor, bir şeyler daha ilave et diyor. Biz onun üzerine açığa alalım. 1 Aralık'ta yazı yazıyor, yani ben seni yiyeceğim bana malzeme ver arkadaş. Bu mudur adalet, bu mudur denetim? Bu baskıdır. Bürokrasiyi baskılamaktır. Belediye Başkanlarının büyük bir kısmı ya görevden alındı

kayyum atandı veya zorla istifa ettirildi. Zorla istifa ettirme demokrasilerde var mı? Adalet kavramında böyle bir şey var mı? İstifa edeceksin. Niye istifa edeyim? Etmezsen ben sana gösteririm. E söyle. Ailene de baskı yapacağım diyor. Ve bir Belediye Başkanı görevinden istifa ederken kendisini tutamayıp ağlıyor. Hadi bana baskı yaptınız ailemden ne istiyorsunuz diyor. Kim yapıyor? Saray hükümeti yapıyor. Binali Yıldırım hükümeti değil saray hükümeti yapıyor.

Bakın bu süreçte beni en çok üzen noktalardan birisi Dışişlerinin açıklıkla devre dışı bırakılmasıdır. Dışişleri Bakanı geziyor ama etkisiz eleman. İsteddiği kadar gezsin, konuşuyor istediği kadar. Yöneten kim? Bu milletin yetki vermediği saray hükümeti. Şimdi ben bu eleştiriyi getirdiğim için yine onların bütün kanalları, bütün gazeteleri, bütün televizyonları üstümüze üstümüze gelecekler. Sanıyorlar ki, onlar gelecek biz geri adım atacağız. Hiç kimse endişe etmesin 80 milyon vatandaşıma sesleniyorum hiç kimse endişe etmesin istedikleri kadar baskı kursunlar, istedikleri kadar üzerimize gelsinler adalet için yapmaya-acağımız hiçbir şey yoktur. Adaleti ya getireceğiz, ya getireceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bu toplantı çok önemli ve değerli adaleti yerel yönetimlerde arayacaklar. Özellikle Yılmaz hocamın belki başından geçen olayları burada anlatması benim içinde çok değerli. Kendisini birkaç kez dinledim ama kendi kentine, yani Eskişehir'e hizmet getirmek istiyor. Hiçbir ayırım yapmadan, su içecekler suyu herkes içecek, su gelecek herkes kullanacak. Sadece CHP'liler değil bütün Eskişehirliiler. Ama sen misin Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı, sen misin Cumhuriyet Halk Partili ben senin önünü keseceğim diyor. Yılmaz hocanın önünü kesebilirler mi? Hayır. Kime zarar veriyorlar? Eskişehir'e zarar veriyorlar.

15 TEMMUZ'DAN BUYANA HALA İDDİANAMESİ OLMAYAN YÜZLERCE KİŞİ HAPİSTE

Bakın bir şey daha ifade ederek sözlerimi bitireyim. Bugün Türkiye Cumhuriyetinin hapisaneleri tıklım tıklım doludur. Yer yok, sırayla uyuyor insanlar. Daha acı olanı ise 15 Temmuz'dan buyana hala iddianamesi olmayan yüzlerce kişi hapiste. Ve bunlar kalkıyorlar adaletten söz ediyorlar, bizimde inanacağımızı sanıyorlar. Siz adalet değil bu ülkeye adaletsizlik getirdiniz. Bizim görevimiz adalet için mücadele etmek, baskı için mücadele etmektir. Kim baskıyı kuruyorsa, kim adaletsizlikten yana tavır alıyorsa biz asla susmayacağız. Çünkü biz dilsiz şeytan asla ve asla olmayacağız ve mücadele edeceğiz. ■

Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç

Yerel Yönetimler Her Hizmetinde Adalet Kavramına Sarılmalıdır

Yerel Yönetimler ve Adalet Sempozyumu ile uzmanlarımız bu konuda çok geniş açıklama ve değerlendirmelerde bulunacaklar. Ve çok değerli tartışmaların da olacağını bilmekteyiz. Ancak bugün yerel yönetim ve özellikle içinde yaşadığımız dönemdeki bu adalet kavramını, sokaktaki uygulamaları ve karşılaştığımız sorunlarla birlikte birkaç şeyi söylemeyi ben de kendime görev üstlendim. Onun için izin verirsiniz birkaç dakikanızı almak istiyorum. Bugün gönül isterdi ki neyi tartışalım? Yerel yönetim ve sürdürülebilirliği tartışalım. Kulağa da hoş geliyor, söylemi de güzel. Zaman zaman süreklilikle, sürdürülebilirlik karıştırılsa da, anlam itibarıyla özellikle çağdaş değerlerin bir arada yapılanın ve yapılamayanın, özellikle yaşanan olumsuzlukların ve buna önlem alınmaya çalışılan olumlu şeylerin bir arada değerlendirilebilmesi açısından sürdürülebilirliğin önemi çok fazla. Yerel yönetim ve kalkınmayı konuşsaydık bugün mesela,

yerel yönetim ve çevreyi, Türkiye'nin en önemli sorunlarından, yerel yönetim ve eğitimi, konuşsaydık. Oysa biz yerel yönetim ve adaleti tartışıyoruz. Sadece bu konunun seçimi bile, bize aslında içinde bulunduğumuz günleri anlatıyor. Bugün gerçekleştirdiğimiz sempozyum yerel yönetimlerde adalette yaşanan temel sorunların tespiti ve çözümüne yönelik atılacak adımlar, öneriler ile ve çıkacak sonuç bildirgesi ile de bir yol haritası, yerel yönetimler manifestosuna temel teşkil edecektir.

Benzer sempozyumların ülkemizin her bölgesinde tespit edilecek merkezlerde devam ettirilmesi halinde, ki bu çok önemli, bölgelerin öznel koşullarının da değerlendirilmesiyle, partimizin yerel yönetim anlayışı da netleşmiş olacaktır. Özellikle 2019 yerel seçim çalışmalarında önemli bir kaynak ihtiyacını gidermiş olacağız.

Genel Başkanımızın başlattığı Adalet Yürüyüşü'nde de gördük ki "Adalet" toplumun her kesiminin özlemle aradığı bir olgu. Her alanda, adalet için başlatılan yürüyüşün yerel yönetimler için de olması kaçınılmazdır. Çünkü yerel yönetimler adalet olgusunun, tam da merkezinde oturuyor. Dolayısıyla, biz yerel yöneticiler bu anlayışı hakim kılmak konusunda, ısrarlı olmalıyız.

YENİ VE FARKLI BİR YEREL YÖNETİM ANLAYIŞI OLUŞTU.

Temel hizmetlerin yanında çağdaş yerel yönetim anlayışında yerel yönetimlerin yeterliliği ya da başarısı, özgürlüğü, demokrasiyi ve katılımı gerçekleştirme ölçütlerine göre değerlendiriliyor. Avrupa Konseyi yerel yönetimler konferanslarında yerel yönetimlerin özgürlüklere saygı göstermesini, yaşamın özgül ve siyasi parti bağlılıkları üstü niteliğini korumasından bahsediyor. Merkezi yönetim ve yerel yönetim arasındaki denetim ilişkisinin bağımsız yargı organlarının kurulması gerektiğinin üstünü çiziyor.

YEREL YÖNETİM, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE KATILIMCILIKLA MÜMKÜN

Yerel yönetimin olmazsa olmazı biraz önce de söylediğim gibi sürdürülebilirlik ve katılımcılık.

Yerel yönetimler, merkezi yönetimlere göre halkın katılımına daha açıktır. Bu nedenle, aslında demokrasinin olmazsa olmaz şartı katılımcılığı daha destekler niteliktedir. Katılımcılığın artması, yerel demokrasinin kuvvetlenmesidir aynı zamanda, şeffaf bir yönetim oluşmasına katkı sağlayacaktır. Yerel yönetim halkla iç içe olduğu için halkın ve temsilcilerinin yani STK'ların yönlendirmesine daha açıktır.

Katılımcılığın önemine bir örnek daha vermek istiyorum. Şu anda kent merkezlerinin hemen çevresinde, İstanbul'da da yoğun bir şekilde yaşanan, gecekondulaşmanın getirdiği mülkiyet sorunu var. Mülkiyet sorununun anahtarı halkın finalde, bu işe katılımıdır. Bunun sağlanmaması halinde çözüm olanaksızdır. 2981 sayılı Kanuna göre düzenlenmiş ve tasdik edilmiş olan, ıslah imar planlarının Sarıyer'de uygulanması için, halkla, özellikle de mahalle dernekleri ve onların oluşturduğu ortak yapılanmayla birlikte hareket ediyoruz. Sarıyer Belediye Meclis kararlarının, alt yapı çalışmaları tamamen mahalle derneklerinin katılımı ve kararda söz sahibi olmasıyla gerçekleşmektedir. Dolayısıyla da alınan her aşama, katedilen her yol bu çalışmanın bir sonucudur. Ayrıca, Halkı yaşama katabildiğimiz, halkı kendini yönetme konusunda söz sahibi yaptığımız sürece yönetimde adaletten bahsedebiliriz.

YATIRIMLAR HALKIN KATILIMIYLA MÜMKÜNDÜR

Bugün Sarıyer'de açılan kreş, dersane, gençlik merkezleri, yurt, yaşlılara hizmet evleri, kültür merkezleri, sağlık merkezleri gibi alanların kurulması STK ve halkın sürece katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Merkezi kararlar her zaman çözüm olmuyor.

MERKEZİ YÖNETİM, YERELİ ETKİSİZ BIRAKABİLİYOR!

Bugün merkezi yönetim her geçen gün yetki alanlarını genişletme gayreti içindedir. Çıkarılan çeşitli yasalarla merkezi yönetim yerel belediyeyi etkisiz halde bırakabiliyor. Merkezi yönetimin, belediyelerin yetkilerini, kendi elinde bulundurarak ya da kısarak, ciddi sıkıntılar yaratmaktadır.

İNŞAAT EKONOMİSİNDE, YERELİN GELİRİNİ DE MERKEZİ YÖNETİM ALIYOR

İnşaat sektörüne dayalı bir ekonomik kalkınma modeli izlendiği için zaman zaman plan yetkisi alınıyor ve hatta yetkiyi almakla beraber ruhsatı da veriyor. Örneğin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Ruhsat harçlarını da alıyor. Yerel yönetimlerin temel ihtiyaçları olan ruhsat harçlarından yoksun olması belediyelerde temel kaynak eksikliğine ve ciddi problemlere yol açıyor. Örneğin, günümüzde yine kulağa hoş gelen kentsel dönüşüm uygulaması, bir de yanında genel doğruları da sıraladığınızda, binaların sağlıksızlığı, kentleşmenin önemi, insanların bir arada yaşamasının güzelliği vb. saydığınızda kentsel dönüşüm olmazsa olmaz bir olgu olarak karşımıza çıkıyor. Ancak uygulamadaki sıkıntılar, özellikle yerel yönetimlerin baypas edilmesi, merkezi kararlarla kentsel dönüşüm uygulama-

larınin dayatılması, hatta rantın yoğun olduğu bölgelerde, çıkarılan afet riskli yasalarla yerel yönetimlerin tamamen ortadan yok edilmesini getirmiştir. Bizim biraz önce anlatmaya çalıştığımız, o katılımcılığın olmazsa olmazı paydaşların olmazsa olmazı halkın, o yörede yaşayan insanın yok sayılması beraberinde çok sayıda problem getirmektedir. Şunu bir yönetici olarak ısrarla söylüyorum ki, bugüne kadar yapılmış doğru kentsel yönetim uygulaması yoktur. Neden? Mevcut problemlerden dolayı. Merkezi yönetimin yetkileri elinde toplaması, hazzı ülkemizde yerel yönetimlerin gelişme sürecinin, gelişmiş ülkelere nazaran farklılık göstermesine sebep oluyor. Biliyorsunuz insanlık var olduğundan bu yana, her şey bir gelişme süreciyle adım adım oluşmakta. Avrupa’da veya gelişmiş toplumlarda yerel yönetimler halkın içinden ve örgütlenmelerle meydana gelmiştir. Sivil toplum kuruluşları oluşmuş ve bunların gelişmesi sonrasında yerel yönetimler oluşmuştur. Ama bizde her zaman olduğu gibi keyfiyete dayalı olduğu için yerel yönetimi yukarıdan vermişler ve istedikleri zaman da yetkileri geri almaları çok normal. Ve bunun getirdiği sancılar bugün temel olarak karşılanmakta.

Sonuç olarak, yerel yönetimler tüm faaliyetlerini gerçekleştirirken “adalet” kavramına sarılmalıdır. Adil olmak bir yerel yöneticinin en temel prensibi olmalıdır.

Yerel yönetimler faaliyetleri gereği halk önünde sürekli bir sınava tabidir. Çünkü halk, çalışanı, değerlere saygı göstereni, toplumun ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayanı görür.

Yerel yönetimler toplumsal huzur ve mutluluğun başlangıç noktası olmalıdır. Farklılıkları zenginlik kabul ederek, bir arada dostça yaşamı sağlamalıdır. Bunu da ancak ve ancak adalet duygusuyla sağlayabilirler.

Unutmamak gerekiyor ki, belediyeler üzerinde yapılacak en büyük, en üst düzeydeki denetim seçimler yolu ile halkın yapacağı denetimdir. Adaletten ayrılmayan bir yerel yöneticinin de zaten en büyük desteği, işte yine bu halktır!

Bu sempozyumun yapılmasında emeği geçen, başta Ülke Politikaları Vakfı Yöneticileri olmak üzere herkese ve katılımlarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorum.

Yaşamın her alanında hak, hukuk, adalet dileklerimle, sizleri saygı ile selamlıyorum. ■

Ülke Politikaları Başkanı, Avukat Hüseyin Karataş:

Hukukçu Hiçbir Zaman Düğmelerini Aramamıştı!

Sarıyer Belediyesi'nin değerli katkılarıyla, yardımlarıyla böyle bir toplantıyı organize etmiş olmanın gururu, mutluluğuyla sizlere sesleniyorum. Ben 40 yıl önce Gülsuyu'na hâkimdim. Hukuk hayatıma öyle başladım. Kırk yıl oldu tam. Hukuk ve adalet üniversite kürsülerinde, o tarihlerde tartışılırdı ve suçlanan cübbeliler vardı. Ama hiçbir zaman düğmelerini aramayan, çark toplamaya çıkmayan. O üniversitelerde bugün hukuk vermiyor, hukuka ilişkin en küçük bir soru soramıyor insan.

Cezaevlerinde feryatlar açlık grevleriyle hukuk arıyor ise ve özgürlükleri uzun süre kısıtlanarak, insanlar hukuk arıyor ise hukuktan söz etmek mümkün değil. O zaman, yüzlerce kilometrelik yürüyüşler gerekiyor, adalet arayışları gerekiyor. Davetiyelerimizi aldınız herhalde. Renginin neden siyah olduğu konusunda, sorular sorulmalı bence. Hukukun yası nedeniyle, davetiyelerimizi de siyah yaptık. Hukuk yas tutuyor çünkü ülkemizde. Oysa bizim vakfımızın demokrasi ve insan hakları temelinde gösterdiği faaliyetlerin asıl amacı, insanın doğumundan ölümüne kadar geçecek süre içerisindeki yaşam biçimi. Hakları, özgürlükleri bunlara ilişkin biz çalışmalar yapıyoruz. Bu temeller ne zaman atıldı MÖ 1750. Hammurabi Kanunları'yla insanlara, "İnsansın, senin bedeninin sendir" diye haklar tanındı, bugün Türkiye'de bunlar şayet tartışılır halde ise özgürlükler kısıtlanıyor ise gereksiz yere mahkum edilmeden insanlar, özgürlüklerinden yoksun kılınıyorsa, o zaman hukukun tartışılmasını, maalesef meclis kürsülerinden değil, işte bu tür sıkıntılı ortamlarda tartışılması gerekiyor. Eğer Büyük Atatürk'ün "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesi bütün dünyada benimsenmiş olsaydı, dünyada savaş olmayacaktı, ama savaşlar bile hukuka tabiidir. Birleşmiş Milletler denetler, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi var. Bakın orada bile hukuk aranıyor. İnsan Hakları hiçbir zaman gücün lütfuyla verilmemiştir. Hep güce karşı direnişle elde edilmiştir, İnsan Hakları. Çünkü iktidar güç, güçte iktidar, demektir. Değerli hocamızdan yıllar önce öğrendik, Aysel Çelikel hocamızdan. Monarşiler vardı. Azınlık yönetimleri, oligarşiler vardı ve insan haklarını teminat altına alan en gelişmiş parlamenter demokrasiler vardı. Bugün dünyaya şöyle bir bakın literatüre herhalde yeni bir terim koymak zorunda kalıyoruz. Parlamenter Faşizm. Bütün dünyadaki örnekler yeni bir çağın, bilim çağında tamamen geriye dönmüş bir çağın yaşama geçirilebileceği gibi bir endişe yaratıyor. Buna ben curcuna yönetimi diyorum. Curcunayı Türk Dil Kurumu şöyle tanımlıyor: "Kavga, gürültü ve rezalet." Artık "Parlamenter Faşizm mi?" deriz, yoksa "Curcuna yönetimi mi?" deriz, bu şekilde yürüyecek. Normal Parlamenter sistemlerde seçilenlerin ilk denetim mekanizması siyasal denetimdir. Yani beğenmezsiniz seçim-

lerde çıkarsınız onları iktidardan indirirsiniz böylece bir siyasal denetim olur. Ama seçmenin bilgilenmesini engellerseniz, televizyonlar ve basın susturulursa, geçim sıkıntısında olanlar seçim sıralarında ufak tefek paralarla beslenerek oy devşirilirse, o zaman siyasal denetim ortadan kaldırılır ve güç elde kalır. Parlamenter sistemlerde seçilenlerin ikinci denetim mekanizması ve asıl denetim mekanizması hukuktur. Yargının denetim yetkisini kullanabilmesi için bağımsız olması şarttır. Yargı kimsenin uşağı veya alt kadrosu değildir. Olmamalıdır da. Anayasamızın 138. Maddesi diyor ki hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar, anayasaya kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Hiçbir organ makam merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz. Yani, “Ben bu davanın savcısıyım” diyemezsiniz. Yasama ve yürütme organlarıyla idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez. Yani kanun maddesi diyor ki, “Anayasa Mahkemesi kararını tanımıyorum” diyemezsin. “Saygı duymuyorum” diyemezsin, alt mahkemeye, “Üst mahkeme kararına uyma” diyemezsin. Ama bizde farklı durumlar var. Emir demiri kesiyor. Seçilmiş insanlar emirle görevlerinden istifa edebiliyor ya da görevlerinden alınmaları için ellerinden gelen yapıyor.

YSK, MUHALEFETE VERİLEN 3 OYDAN İKİSİ İKTİDARINDIR, DİYEİLİR Mİ?

Parlamenter sistemlerde dediğimiz gibi anayasa mahkemeleri en üst makam ama ülkemizde çok farklı bir makam var, hepsinin üzerinde. Yüksek Seçim Kurulu, kanunlara uymamayı haklı görebilen ve bunu meşru görebilen bir yüksek seçim kurulu. Kanun diyor ki, “Mühürlü olacak pusulalar.” “Hayır” diyor. Dolayısıyla, “Geçerlidir” diyor. Şimdi Yüksek Seçim Kurulu bu kadar yüksek yetkilerle donatılmış olarak kendisini değerlendiriyorsa önümüzdeki genel veya yerel seçimlerde

şöyle bir karar alsa dese ki muhalefet partilerine verilen her üç oyun ikisi, iktidar partisine veya ittifaka verilmiş sayılır. Veya yerel seçimleri hukuka uygun bulmadım, iptal ettim, deyip bundan sonra belediye başkanlarını, seçilmiş başkan ve cumhurbaşkanını atayacağım, diyebilir mi?

Öbür hukuksuzluğu görünce bu kaygıları duymakta haklıyız. Efendim ben kısaca dünyadaki hukuksal gelişmeleri değerli hocamız Aysel Çelikel Hocamızdan öğrendiğimiz günden bugüne, ufak gelişmeleri anlattım. Şimdi emin adamlar şehreminleri onların görev yaparken uygulayacakları hukusal kurallar ve şehreminlerine karşı uygulanacak hukukla ilgili gerekli açıklamaları herhalde yapacağız. Fakat şunu söylemek istiyorum, Değerli Dursun Çiçek Milletvekilimin de yaşadığı süreci, canlı yaşayanlardan birisiyim. O dönemde bir kitap yazmıştık. Rahmetli Tükan Saylan’la birlikte ve son sözüm şu idi: “Hukuk hepimiz içindir, hukuku hiçe sayanlar bir gün hukuka muhtaç kalacaklardır” tarih böyle söylüyor. Kaldılar mı? Kaldılar. Dolayısıyla biz dışardakiler sessiz olursak, ülkemiz ıssız ve hukuksuz, olur. İçerdekiler yalnız ve yapayalnız, olur. Biz sesimizi bu nedenle çıkarmak zorundayız bu adalet arayışlarımız devam etmeli. İçeride bulunan değerli milletvekilimiz Enis Berberoğlu dâhil olmak üzere hukuku arayan bütün kişilere selvi ve selamlarımızla, onların özgürlükleri için hoş geldiniz efendim. ■

Eski Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın

Trafik Hizmetleri Yerel Yönetimlere Devredilmeli

Bu toplantının çok önemli, çok zamanlı olduğu kanısındayım. Türkiye’de 2019 Mart’ında yapılacak Yerel Yönetim Seçimlerine yaklaşık 1 yıllık bir süre kalmış bulunmaktadır. Biraz önce açılış konuşmalarında dile getirildiği, hepimizin çok yakından izlediğimiz gibi Türkiye belediyeciliğiyle ilgili, Türkiye’deki yerel yönetimlerle ilgili tartışılması gereken çok sayıda konu bulunmaktadır. O açıdan zamanlı. Ayrıca dünya belediyeciliği son yıllarda 2. belediyecilik diye adlandırılan bir sürecin içine girmiş bulunmaktadır. 1980’li yıllarda neoliberal siyasetlerin getirdiği, yerel ölçekte özelleştirilmiş kamu hizmetlerinin yeniden yerel yönetimlere kazandırılması amacıyla dünyanın değişik kentlerinde, ideolojik gerekçeye de dayanmaksızın, pratik düşüncelerle hare-

kete geçmiş olan belediye başkanları içinde bulunduğumuz dönemde 2. Belediyecilik hareketini başlatmış bulunmaktadır. O açıdan da zamanlı. Ancak yine, hem Genel Başkan'ımızın hem Sarıyer Belediye Başkanı'mızın, Vakıf Başkanı'mızın ifade ettikleri gibi bu toplantıyla sınırlı olmamalı. Yerel yönetimlerde adalet gerçekten çok önemli. Bu işin başı, bu işin özü. Ama ele almamız gereken, tartışmamız gereken yerel yönetimlerle ilgili olarak başkaca konular var. Ben örneğin, bu konulardan birinin trafik olacağı kanısındayım. Eski bir belediye başkanı olarak da söyleyeyim, trafik hizmetlerinin yerel yönetimlere devredilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Merkezi yönetim büyük kentlerde, hele de İstanbul'da trafik hizmetlerini yönetememektedir. Belediyelerin bunu daha başarılı bir şekilde yöneteceklerini iddia ediyorum.

Belediyelere yalnızca trafik için, ulaşım için alt yapı görevi verilmesi bana göre doğru değil, yeterli değil. Bunun yanı sıra, bir de akan trafiğin yönetilmesi görevi, hizmeti yetkisi belediyelere verilebilmeli. Bir konu bu olabilir. Bir başka konu, bir başka yerde yapacağımız toplantıda kentsel dönüşüm olmalıdır. Kentsel dönüşümün nasıl yapılacağı, nasıl yapılması gerektiği, kentsel dönüşümle birlikte katılımın proje ölçeğinde nasıl devreye sokulacağı, hemşerilerin o süreçte nasıl örgütleneceği tartışmaya açılmalıdır. Bunun da çok büyük bir önem taşıdığı kanısındayım. Sayın konuklar, Türkiye'de kamu yönetimi, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esasına göre örgütlenmiştir. İdare bir bütündür; anayasadaki ifadesiyle. Ancak bu bütünlük içinde merkezden yönetim, yerinden yönetim birimleri üzerinde haksızlığa, adaletsizliğe yol açan uygulamalar sergilemektedir. Bu yeni de değildir. Gerçi Sayın Genel Başkan'ımız Yılmaz Hoca'mızın yaşadığı örnekleri dile getirmesini istedi ama eğer izin verirse ben de yaşadığım örnekleri ya da gözlediğim örnekleri sıralamak istiyorum. Ankara Belediye Başkanlığı yaptığım dönemde, nasıl olsa hepiniz Ankara'yı biliyorsunuz, Ankara'nın en itibarlı caddesi olan Atatürk Bulvarı'nın, hiç olmazsa iki kaldırımının araçlardan kurtarılması için o iki kaldırım üzerinde park etmekte olan araçları oradan uzaklaştırmak için çok çarpıcı, çok başarılı olduğunu düşündüğüm uygulamayı başlatmıştık. Ve üç ay süre sonunda kaldırımları temizlemiştik. Ama dönemin Ankara valisi bana

İl İdaresi Yasası'nın falanca maddesine göre o uygulamaya son vermem gerektiğine ilişkin şöyle bir iki cümlelik bir yazı gönderdi. O uygulamaya son verdim. Çünkü merkezden yönetimin böyle bir yetkisi var. Çok sayıda örnek var. Daha önceki yıllardan da çok sayıda örnekler verilebilir. Ancak AKP Yönetimi 2000'li yıllarda yerel yönetimlerde iddialı değişiklikler yaptığını ileri sürdü. Gerçekten de kimi önemli düzenlemeler de yapılmadı değil. Örneğin, yerel yönetimlerin özerk birimler olduğu ilgili yasalarda yazdı değil mi? Bu "özerk" bizim Cumhuriyet Halk Partililer olarak, sosyal demokratlar olarak kullandığımız bir sözcük değil. "Belediyeler idari ve mali özerkliğe sahiptir" ifadesi Belediye Yasası'nın 3.maddesinde yazılmaktadır. "İl Özel İdareleri, idari ve mali özerkliğe sahiptir" ifadesi de yasada yazmaktadır. Geriye zaten bir siyasi özerklik kalıyor. Eğer Belediye ve İl Özel İdarelerin idari ve mali özerklikleri varsa bu gerçekten bir adımdır. Bir adım olarak görülmelidir. Belediye meclisleri bütçelerini kabul ediyorlar. Dolayısıyla yerel yönetimlerde karar organlarının seçimle gündeme gelmesi konusunda öz kaynaklara sahip olma ve kendi bütçelerini onaylama anlamında bir özerkliğin olduğu görülmektedir. Şimdi bu değişikliklerden sonra yapılan adaletsizlikler daha acı verici, haksızlığın boyutlarını derinleştirici nitelikler taşımaktadır kanısındayım. Şimdi size bir örnek vereceğim. Ankara Kenti'nde doğalgaz bir kamu malıdır. Ankara Kenti'nin meteorolojik özellikleriyle Ankara halkının bir başka yakıt kullanması söz konusu değildir. 1989-94 döneminde Ankara Kenti'nin doğalgaz şebekesi yaklaşık 200 küsur milyon dolarlık bir yatırımla inşa edilmiştir. Bu yönetimin "Karayalçın borçları" diye nitelendiği borcun miktarı 2,5 milyar dolar. Biz 2,5 milyar dolarlık yatırım yaptık o dönemde. Bunun 200 küsur milyonun biraz üstündeki bölümü doğalgaz için harcanmıştır. Ankara Kenti'ne doğalgaz şebekesi kazandırılmıştır. Ve zaman içinde Ankara Halkı metreküp esasına göre alınmış olan bu 200 milyon dolarlık borcu, kuruşu kuruşuna, geri ödemiştir. Dolayısıyla şebeke tümüyle Ankara Kenti'nin, Ankara Halkı'nın malı olmuştur değil mi? Ama bu şebeke o sıradaki Ankara Belediye Başkanı'nın halktan peşin olarak toplamış olduğu doğalgaz parasını, BOTAŞ'a yatırmamış olması nedeniyle, Ankara İl Başkanı'mız Adnan Keskin'de burada, varlık satışı yoluyla satıldı. O borcun ödenmesi için satıldı. Tasavvur ediyor musunuz? 1 milyar 200 milyon dolara bu şebeke, merkezden yönetimin kararıyla, satılmış bulunmakta. Bu Anka-

ra Halkına, karşı çok büyük haksızlıktır. Kamu malı özelleştirilemez. Ankara'nın en yüksek yerel meşruiyet organı Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'dir. Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin böyle bir kararı olmadan hali hazır haritalarda ve tapuda Ankara Kenti'nin malı olarak görünen bu şebeke satıldı. Bu Ankara'dan bir örnek. İstanbul Başkanı'mız da burada. İki örnek de İstanbul'dan vereceğim. 1/100.000'lik çevre düzeni planları var. Bunlar ilgili uzmanlar tarafından illerin anayasaları olarak nitelendirilmektedir. Nerede, ne yapılacağını, nerede nelerin inşa edileceğini, kullanılacağını 1/100.000'lik planlar ortaya koyar. Bu planlar büyükşehir belediyelerinde, büyükşehir belediyesi meclisi tarafından kabul edilir. İstanbul'dan 2009 yılında, kendisini rahmetle anıyorum, Prof. Dr. Hüseyin Kaptan'ın başkanlığında yaklaşık 500 uzmana İstanbul'un çevre düzeni planı hazırlatıldı. Ve bu plan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nde, bakın burası çok önemli, oy birliğiyle kabul edildi. Cumhuriyet Halk Partili belediye meclis üyeleri de "evet" dediler, bu plana sahip çıktılar. Bilmiyorum başka böyle bir örnek var mı? Bu çok çarpıcı olduğu için söylüyorum, CHP'lilerin de buna oy vermiş olmasını.

İSTANBUL, KUZEY AKSINDA GENİŞLEMELİ!

Bu plan şu açıdan önemli; plan diyor ki: İstanbul'un genişlemesi kuzey-güney istikametinde olmamalıdır, kuzeye çıkılmamalıdır. Çünkü kuzey, İstanbul'un akciğeridir. Çünkü kuzeyde İstanbul'un su kaynakları bulunmaktadır. O nedenle oraya gidilmemeli. Bunu da şimdi iki önceki İstanbul İl Başkanı kimliğimle söylüyorum.

3. HAVA LİMANI'NA DEĞİL, YERİNE KARŞI ÇIKTIK

Biz 3. Havalimanına karşı çıkmadık. 3. Hava limanının orada yapılmasına karşı çıktık. Çünkü 1/100.000'lik plan 3. Havalimanını Silivri yakınlarında inşa edilmesini ön görüyordu. Ve 1/100.000'lik İstanbul Çevre Planı'nda da sayın konuklar, Kanal İstanbul, diye bir proje bulunmamaktaydı. Böyle bir şey yok. Bu plan yani 500 uzmanın hazırladığı, yıllarca hazırlanan, yıllarca tartışılan, büyükşehir meclisinde onaylanan planda Kanal İstanbul, diye bir proje yok. Böyle bir gereksinim duyulmamış. Bu uzun vadeli bir plan, İstanbul'un uzun vadeli gereksinimleri dikkate alınarak hazırlanan bir plan.

Ama merkezden yönetimin yetkili temsilcisi, şehir emiri değil de, merkez-in emiri diyelim bir helikopter gezisinde 3. Havalimanının orada değil de, öngöröldüğü yerde, değil de şimdi inşa edilmekte olan yerde, yani orman-ların içinde kuzeyde inşa edilmesini istedi. Bir de Kanal İstanbul, diye bir proje ekleyiverdi. İstanbul'un en yüksek meşruiyet platformunun kararları hiçe sayıldı. Büyükşehir Belediye Meclis Grup Başkan Vekilimiz Ertuğrul Bey'e bu toplantıya gelmeden önce sormuştum, daha sonra bu plana işlen-di mi, diye. Yok, böyle bir şey. Bunu plana işleme gereksinimini bile duy-mamışlar. Yani plan metni var, öte yandan o plana aykırı yapılar yapılmak-ta, hem de milyarlar harcanmakta. Ama zahmet edip, hiç olmazsa bunu meşrulaştırma, denkleştirme çabası da sergilenmiş değil. Aslında verilecek çok sayıda örnek var. Sayın Genel Başkanımız biraz önce görevden uzak-laştırılan, teknik tabiri ile belediye başkanları ile ilgili daha doğrusu Beşik-taş Belediye Başkanımızla ilgili örnek verdi. Bu bağlamda da merkezden yönetimle yerinden yönetim birimleri arasında çok ciddi farklılıklar old-uğunu görüyoruz. Türkiye'nin mali anayasası diye nitelendirilen 5018 sayılı yasa, kamu mali yönetim ve kontrol başlığını taşıyan yasa, siyasetçilerin ve üst yöneticilerin hesap vermesi gerektiğini ön görmektedir. Niyeyse yasa, belediye başkanlarını siyasetçiler kısmında değil de, üst yöneticiler kısmın-da saymış, onu anlamış değilim ama. Sonuçta, bir çifte uygulamanın, çifte standardın olduğu açık. Eğer bir iddia varsa, eğer iddialar üzerine siyasetçil-er görevden alınıyorsa merkezi yönetimden görevden alınması gereken çok sayıda bakan olduğunu bilmiyor muyuz? Yaşamadık mı biz bunu? Onlara böyle bir uygulama yapılmayacak ama belediye başkanlarımıza, Cumhuri-yet Halk Partili Belediye Başkanlarına bakanlığın başlattığı bir soruşturma gerekçe gösterilerek hakkında soruşturma vardır, başlatılmıştır denilerek onlar için görevden uzaklaştırma uygulaması yapılacak. Bunlar niye oluy-or? Bunu neye dayanarak yapıyorlar? Anayasamızın 126. Maddesine göre merkezden yönetimin, yerel yönetimler üzerinde vesayet yetkisi var. 126. Madde vesayet yetkisini dört başlık altında sıralamış, 127. Madde diye ho-cam düzeltiyor. Dört tane gerekçe var. Şu dört gerekçeyle merkezden yöne-tim, yerel yönetimler üzerinde vesayet yetkisini kullanıyor.

1) Yerel hizmetlerin, idarenin bütünlüğü ilkesine uygun bir biçimde yürütülmesi.

2) Kamu görevlerinde birliğin sağlanması.

3) Toplum yararı.

4) Yerel gereksinmelerin gereği gibi karşılanması. Bu dördünü de okudum. Allah aşkına bunların Ankara'nın doğalgaz şebekesi ile ne ilgisi var? Bunların 3.havalimanının orada değil de, planda öngörüldüğü gibi, burada yaptırılmasıyla, ya da Kanal İstanbul gibi bir projenin dayatılmasıyla, getirilmesiyle ne ilgisi var? Sorun bence yasa sorunu değil. Ama bir süredir görüyoruz ki sorun, burada da onu anlatmaya çalıştım göstermeye çalıştım, sorun anayasa sorunu da değil. Genel Başkanımız bunu az önce ayrıca ifade etti, sorun daha başka. Sorun özgür yaşama, adalet içinde yaşama, hukuk içinde yaşama arzusunun, gereğinin yerine getirilip getirilmeyeceği sorunu. Ve bu sorunun çözümünde de 1 yıl sonra bir fırsat ayağımıza gelecektir diyerek konuşmamı burada noktalıyorum. ■

Prof. Dr. Ruşen Keleş:

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Uygulamalar

YEREL yönetim ve yerinden yönetim konularını, adaletle ilişkileri üzerinden tartışıyoruz. Anayasamızın 123. Maddesi, yönetimin birliğinden söz eder. Merkezi yönetim ve yerel yönetim birbirlerini tamamlarlar. Ve esasları yasayla belirtilir. 126. madde merkezi yönetimin, taşra örgütünün düzenlenmesi ile ilgilidir. 127. madde doğrudan doğruya yerel yönetimlerle ilgilidir. Orada, il, belediye ve köyden söz edilir. Yerel yönetimler, mahalli ihtiyaçları karşılamak üzere, halkın oyuyla seçilerek iş başına gelen karar organları, kamu tüzel kişileri olarak tanımlanıyor. Üzerlerindeki devlet vesayetinin, hangi konulara özgü olmak üzere, devlet tarafından, hiyerarşik denetimin dışında yerine getirileceğini belirt-

miştir. Bunlar arasında bir tanesi toplum yararı gözeterek AB Konseyinin dikkatimizi çektiği bir noktadır. Çünkü toplum yararının nasıl tanınacağı hususu, ne yaşamızda, ne de anayasamızda belirtilmediği için çeşitli kurullara bırakılmıştır.

Ankara, İstanbul ve Eskişehir belediyelerine kötülük yapmak isteyen siyasal iktidarlar, yerel yönetimler üzerindeki vesayeti, toplum yararına kullanıyoruz gibi bir gerekçeyle bundan yararlanabilmektedir. Bu konularda AB Uzmanlar Kurulu'nda 20 yıl görev yaptım. Yerel yönetimler, bir yandan yerel nitelikli kamu hizmetlerini yerine getiriyor, öte yandan da siyasal bir işlev görüyorlar. Anayasamız, yerel yönetimlerin görevlerini, yerinden yönetimle yerine getireceklerini söylemekle, yetinmiştir. Anayasamızın kabul edilmesinden beş yıl sonra, Avrupa Konseyi'nin yetkili organlarınca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı kabul edilmiş ve yürürlüğe sokulmuştur. Orada yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin, halka en yakın yönetim kademelerinin yerine getirmesinin zorunluluğundan söz edilir. Bizim anayasamızda bu yok. Fakat yerinden yönetimler ilkesine göre yerine getirilir, ifadesini geniş biçimde yoruma tabii tutarsak, yerellik ve yerindenlik ilkesinin de anayasamızda bulunduğunu kabul etmek bir hata olmayabilir. Kendilerine görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlanacaktır ve üzerlerindeki vesayetin yasayla hangi durumlarda uygulanabileceği yazılıdır. Seçimle göreve gelen, karar organlarının görevlerinin son bulması hususunda nihai sözün, yargı mercileri tarafından söyleneceği de anayasada belirtilmiştir. Bunun tek istisnası 12 Eylül müdahalesinden sonra, 1982 Anayasasına sokulan bir tümce- dir. O'da, görevleriyle ilgili haklarında kovuşturma ve soruşturma açılan yerel organların haklarında bir karar verinceye kadar İçişleri Bakanlığı tarafından görevlerinden alınabileceğine ilişkin kural vardır. Bu kural 1982'den bugüne çok kötüye kullanılmıştır. Başbakan salona girdiğinde ayağa kalkmayan bir başkan, sırf bu nedenle ve bir suç isnadı olmadığı halde görevinden alınmış ve 11 ay açıkta kalmıştır. Çanakkale belediye başkanımız sonraki seçimde ise milletvekili seçilmiştir. Yerel yönetimle- rimiz konusunda, Türkiye'yi hukuken bağlamakta olan bir takım ulus-

lararası hukuk kurallarının da var olduğunu belirtmek gerekir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı bunun dayandığı en önemli belgedir. 1985'te AB'nin kabul etmiş olduğu bu belgeyi, Türkiye 1988'de onaylamıştır. 1992 yılında da 3723 sayılı yasayla da buna taraf olmuştur. Ancak, 10 kadar maddesine de çekince koymuştur.

Adalet kavramına gelince, Türkiye Bilimler Akademisi'nde, haklıyla haksızın ayırıt edilerek herkese hak ettiği ödül veya cezanın verilmesi, şeklinde ifade edilmiş. Devam ediyor, eylemler, ahlaka, akla ve gerçeğe uygun olmak zorundadır diyor. Kentleri yönetenlerin yalnız hukuk kurallarıyla değil, etikle de sorumlu tutulması beklenir. Aksi takdirde yaptıkları işler, attıkları bütün adımlar, hukuk kurallarına uygun olsa bile, meşruiyetleri her zaman tartışılır.

EN KÖTÜ PLAN PLANSIZLIKTAN İYİ DEĞİLDİR

Sıkça kullanılan bir söz vardır. En kötü plan bile plansızlıktan iyidir. Bu söz ne kadar doğrudur. Her koşul altında bırakın doğru olmayı, hatıta yanlıştır. Çünkü ülkemizde olduğu gibi, doğaya, çevre, sanat, kültür, tarih ve mimarlık varlıklarına en büyük zararlar planlarla verilmektedir. Günlük tabirle, bu işler kılıfına uydurularak yapılmaktadır. Bu açıdan yakında ortaya çıkan bir yönetmeliğe dikkatinizi çekmek isterim. 2017 yılında ÇED yönetmeliği adı verilen bir yönetmelik devreye girdi. Bu yönetmeliğin ikinci maddesinde istisnalar var. İstisnalar arasında en dikkati çeken imar planları. İmar planları stratejik ÇED planlarının ve uygulamasının dışında bırakılmıştır. Bu büyük bir yanlıştır.

İkinci örnek Ankara'dan AOÇ (Atatürk Orman Çiftliği) ile ilgilidir. AOÇ biçimsel olarak, hukuk kurallarına uyularak, planla yok edilmiş önemli bir ulusal değerimizdir.

SİT STATÜSÜNÜ DÜŞÜRÜP İMARA AÇIYORLAR

Koruma kurulları önce 1. dereceden SİT statüsünü kaldırıp, 3. dereceden SİT statüsüne düşürmüşlerdir. Bu tenzili rütbe, AOÇ'un yapılaşmaya açılmasının ilk adımı olmuştur.

2012’de afet riskli alanlarda, 6306 sayılı, Kentsel Dönüşüm Yasası yürürlüğe girdi. AOÇ’un yapılaşmaya açılmasını sağlayan Bakanlar Kurulu Kararı, AOÇ kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak belirlenmiştir. AOÇ’un riskli yönünün ne olduğunu anlamakta halen güçlük çekiyoruz. Risk gerekçesi acaba nedir? AOÇ’taki yapılardan hangisi risk kavramının içine girmektedir. Adının başında cumhuriyet ve Atatürk olan her yapının ve alanın riskli alan olarak görülmesi tercihinden mi ileri geliyor. Bu kuşkumu şu örneklerle dikkatinize sunmak isterim: “AOÇ, Atatürk Kültür Merkezi, Atatürk Hava Limanı, Ankara’daki Atatürk Lisesi hatta Gazi Üniversitesi’nin adının değişikliği gündemdedir.” Ne yazık ki, AOÇ Davası sürecinde görev almış olan, kimi bilim insanı, biliyorsunuz artık “adam” demiyoruz. Bilirkişi raporunda, AOÇ’un ne çiftlik ne de orman olduğu konusundaki bir yazıya imza atabilmişlerdir. Daha da vahim olanı, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün, koşullu bağış dediğimiz bir özel hukuk işlemi olan şartlı bağış tercihinə saygı gösterilmemiştir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın 4. Maddesinin 3. Fıkrasında, planın ve imarın da içinde olduğu yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin tümünün, halka en yakın yönetim kademeleri tarafından, yerine getirilmesi gerektiği yazılıdır. Türkiye buna çekince koymamıştır. Koyamazdı da. Fakat biz uluslararası bir hukuk kuralını hiçe sayarak, 2011 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kuran, KHK ile yerel yönetimlerin planlama ve imarla ilgili bütün yetkilerini dilediği takdirde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na vermiş bulunuyoruz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tek merkezi örgütte değil, TOKİ bunlardan biridir, hatta Devlet Demir Yolları’nı, Galataport’u ve Haydarpaşa’daki düzenlemeleri gerçekleştirmeleri için yasada değişiklik yaparak planlama yetkisi verilmiştir. Planlama ve imar konularında yetkisi ve yureği olmayanların talimatı üzerine plan değişiklikleri yaparak, doğal ve kültürel değerlerimizin tahrip edilmesine seyirci kalabiliyor ya da öncülük edebiliyoruz. Bunun en yakın örneklerinden biri Çamlıca Tepesi’ne kurulan camii vesilesiyle İBB’nin imar planında yapılan değişikliktir. Belediye meclisinde aşağı-

dan gelmesi gereken, plan değişikliği talebi, hem hukuk, hem de etik davranış kurallarına aykırı olarak yukarıdan gelmiştir. Çok ilgi çekicidir ki, böyle bir dayatma karşısında, istifa ettirilen, adam yerine konulmamış olduğunu gören bir belediye başkanı, bu duyarlılığı gösterirken, her türlü hukuk, adalet, gelenek ve etik kurallarına aykırı olarak, görevinden ayrılmaya zorlandığında anımsayabilmektedir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na dönersek, bunlardan üç tanesi, yerel yönetim, yerinden yönetim ve adaletle çok yakından ilintilidir. Bunlardan bir tanesi, 4. Maddenin, 6. Fıkrasıdır. Yerel birimlerde yaşayan halkı yakından ilgilendiren her konunun, planlanması ve karara bağlanması aşamasında, uygun yöntemler ve uygun zamanlarda halka danışılır, diyor. Türkiye buna çekince koymuştur. Çekince koymak demek, hukuken kendini buna bağlı saymamak demektir. Fakat bir maddeye çekince koymamıştır. Türkiye'de büyükşehir sayısı 30'a yükseltilirken, hepsinin sınırlarında değişiklik yapıldı. Bunun tamamlayıcısı olan 5. Maddeye çekince koymayarak, sınır değişiklikleri gündeme geldiğinde uygun yöntemlerle, burada referandum kastediliyor, halkın oyuna başvurulmamıştır. Ve ne yazık ki Anayasa Mahkemesi Türkiye'nin bu konudaki hukuki bağlılığını hiçe sayarak, yapılan başvuruyu reddetmiştir. İkinci madde, 8. Maddenin, 3. Fıkrası vesayetle ilgilidir. Vesayetin boyutları, vesayetle güdülen amaçla orantılı olacaktır, diyor. Bu, günlük konuşmamızda sıkça kullandığımız, vur dediysek, öldür demedik, maddesine Türkiye çekince koymuştur. Türkiye dışında Andora ve Karadağ'dan başka çekince koyan da yoktur.

TÜRKİYE, PARA MUSLUĞUNU MUHALEFETE KISACAĞIM, DEMİŞTİR!

9. Maddenin 7. Fıkrası'nda devlet yerel yönetimlere yapacağı yardımlarda, onların siyasi tercihlerini sınırlandıracak şekilde yapamazlar.

Yani, CHP'li belediyelere para musluklarını kaparken, AKP'li belediyelere açmak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Antlaşmasının 9. Mad-

desinin 7. Fıkrasıyla bağdaşmaz. Türkiye buna da çekince koymuştur. Türkiye AB'nin üyesi durumunda. Ve Avrupa'dan sorumlu bakanımız şikâyet ediyor, bizi kapının önünde bekletiyorlar, diye. Türkiye AB üyesi olmasa bile bu kurallara uymak zorundadır.

Seçilmiş başkanlar ve belediye meclis üyelerinin de uyması gereken kurallar var.

Doğruluk, dürüstlük, saydamlık ve hesap verebilirlik gibi evrensel kurallar var. Bir de kentlerimizin yönetimi açısından önem taşıyan, adam kayırmacılık, yerel yönetim erkini yakınlarını zenginleştirme amacıyla kullanma, göreve başlamadan, süresince ve görev bittikten sonra uymaları gereken kurallardır.

ETİK KURALLARA BAĞLI OLMAYAN KAMU GÖREVLİLERİ

2000'li yıllarda 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulmasıyla ilgili bir kanun çıktı. Ve bu kanun ilginç bir ayırım yapmış. Bu kanunun yaptığı ayırma göre, etik davranış kurallarıyla bağlı kamu görevlileri ve bağlı olmasına gerek görülmeyen kamu görevlileri ifadesi kullanılmış.

Etik davranış kurallarıyla bağlı olmayanlar, cumhurbaşkanlığı, TBMM üyeleri, yargı mensupları, silahlı kuvvetler ve üniversite mensupları. İşte bu üniversite mensupları AOÇ'un ne orman ne de çiftlik özelliği olmadığına karar veren kişilerdir.

ATATÜRK'ÜN TOPRAK KULLANIMI SÖZLERİ BM İLKESİ

Atatürk, mal ve mülk omuzlarımda bir ağırlık oluşturuyor, bunları ulusumuza bağışlayarak büyük bir ferahlık hissediyorum, der. Günümüz devlet adamlarının, kendi ve yakınlarının mal varlıklarını artırmaya itina gösterdikleri bir dönemde, Atatürk'ün sözleri örnek alınmaya değerdir. Yöneticiler, bu toprakları kullanırken, bütün insanların ve gelecek kuşakların da o topraklarda hakkı olduğunu unutmamalıdır, diyen Büyük Atatürk'ün bu sözleri 51 yıl geçtikten sonra BM'nin gelişme kayıtlarına, "Sürdürülebilir Gelişme" başlığı altında giriyor. ■

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen

Kara Mizah Durumlar Yaşıyoruz

1999'DA akademik hayatımdan, kendimi belediyecilikte bulduktan hemen sonra, depremle karşılaştık. O bir - iki sene başbakanlığın talimatıyla da belediyenin elindeki bütün iş makinelerini, operatörlerini afet bölgesinde enkaz kaldırmak için istediler. Rahmetli Ecevit Başbakan, bir yıl sonra makineler geldiğinde tutar yanı kalmamış, paraya da, kadroya da ihtiyacım vardı. Ne zaman Başbakan'a gitsem "Görüyorsun afet riskini azaltmak için uğraşıp duruyoruz. Kaynağı nereden bulalım da, sana verelim. 'O halde, kadro verin hiç olmazsa mühendisleri.' Bu koalisyonun yumuşak karnı kadro meselesi, biz yaparsak diğer iki ortağımız ne yapmaz" derdi. Beni o nezaketiyle özel kalem müdürünün dış kapısına kadar geçirirdi. Uzatmayayım o dönemi, projeleri hazırladık ve belediye başkanı olduk. Fakat aynı zamanda da Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetim Delegasyon Başkanlığı görevi de bana verildi.

KANUNLARIN RESMİNİ ÇİZİYİM!

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetim Delegasyon’unda Ruşen Keleş Hocam’la beraber, beş yıl boyunca Türkiye’de belediye başkanlarına yapılan hak-sızlıkların ve hukuksuzlukların hesabını vermek durumunda bırakıldık. Tabii o arada ben bir yandan da belediyeciliğe başlamışım; dedim ki akademisyen olarak ben kanunları derleyip, toparlayıp bir sistematik resmini çizeyim, “Bu büyükşehir belediyeleri nedir?” Diye. Gördüm ki büyükşehir belediyesi denen kamu kurumu, aslında cumhuriyetin, parantez içinde söyleyeyim cumhuriyet idaresinin faziletini de fark ettim. Diyeceksiniz ki, “Bunca yıllık akademisyensin cumhuriyetin faziletini anlamadın mı?” Anladım, ama Türkiye’nin idari dağılımında ve sistemindeki faziletine pek kafa yormamışım. Öğrenciyken de yormamışım demek ki. Biliyorsunuz illere bölünmüşler, illerden sonra ilçeler, sonra nahiyeler daha sonra beldeler ve sonra köyler var.

DEMOKRASİNİN EN TEMİZİ KÖYLERDE

Köy, kamunun ilk hizmet basamağı. Avrupa Konseyi’nde de kongrelere katılıyorum ya yerelde yönetimin, yani bir insan topluluğunun yerleşkede kendi ihtiyaçlarını kendi kararlarıyla karşılayabildiği yer Köy. Köylü muhtarını ve ihtiyar heyetini seçiyor. Fark ettim ki demokrasinin en temiz köylerde. Oy çalmak yok, sandık sahtekârlığı yok. Herkes, “Kim nerede oy verdi, kim kimi seçti?” Biliyor. Muhtarın yetkisi var, ihtiyar heyetinin yetkisi var. Köyün malları hakkında karar veriyorlar. “Kiraya mı verilecek ekip biçilecek mi?” Diye. Defin ruhsatı veriyor, nikâh kıyıyor, köylünün bankalarla veya vilayetle işi varsa ilgili evrak düzenliyor. Küçük ilk basamak ve kamunun ilk basamağı. Nüfusu beş bin olan beldelerde belediyeler kurulmuş. Onlarda da belediyeler gayet temiz, demokrasi gayet güzel işliyor. İstedikleri adamı belediye başkanı seçiyorlar. Belediye meclisini seçiyorlar. Sonra ilçeler geliyor. İlçeler aynı zamanda merkezi idarenin yani valilere bağlı kaymakamlıklar denilen bir sivil idare modelinin yanındaki yerel yönetim biçimi. Onlarda belediye başkanlarını, belediye meclislerini seçiyorlar. Güzel, gerçekten saat gibi işleyen bir sistem. Ama zamanla, gerek ihtiyaçtan gerekse siyasi amaçlarla, son yıllarda özellikle siyaseten, kanunlarla değişiklikler yapılarak başka amaçlar güdülmeye başlanmış. Büyükşehir belediyesinin sistemi de şu. İki kademeli sistem var. Örneğin 12 Eylül öncesi Türkiye’deki parlamenter sistemin bir millet meclisi ve senato var. Millet meclisi halkı temsil ediyor ve adaylık için okur-yazar olmak yetiyor. Önce seçiliyor, meclisi oluşturuyor ve kanun hazırlıkları orada yapılıyor. Kabul ediliyor, bazı kanun tasarıları hükümet

tarafından getirilen ama kanuna girmiyor. Ne oluyor bir üst kuruluş olan senato-ya gidiyor. Senato ince eleyip sık dokuyor ve hatalar varsa düzeltiliyor. Fakat asıl yetki mecliste olduğu için tekrar meclise gönderiliyor. Meclis onu tekrar inceliyor. Ya aynen senatonun işaret ettiği noktaları düzelterek veya kendi ilk kararında ısrar ederek yürürlüğe giriyor. Böyle bir şemsiye en üstte. Yani Lordlar Kamarası İngiltere'deki ya da bizdeki eski modeldeki senato. O ise ilçelerinde, içinde bulunduğu bütün halkının ortak gereksinimini karşılıyor. Alt yapısını yapıyor, suyu, ulaşımı arıtma tesislerini karşılıyor. Büyükşehir belediyesi karşılıyor ve büyükşehir belediyesi ana planları ve üst planları yapmakla yetkili. Yani bizim nazım plan, dediğimiz planları. Bu arada ilçe belediyeleri de planlarda yetkili. Nedir bu yetki. 1/5000'lik plana dâhil olarak kendi ilçelerindeki kısmı o hududun içerisinde 1/1000'lik planları yani biraz daha gerçeğe yakın planları yapmak. Peki, ilçe belediyeleri çeşitli konularda bütçeleri dâhil, o 1/1000lik planları dâhil aldığı kararlar yürürlüğe giriyor mu? Yok böyle bir şey. İlçe belediyelerinin aldığı kararlar yürürlüğe girmiyor. Büyükşehir belediye meclisine gidecek. Büyükşehir belediye meclisinde kabul edilecek. Ondan sonra yürürlüğe giriyor. Yani böyle bir durum var. Yani büyükşehir belediyesi bir süzgeç işlevi görecek. Hataları süzgeçten geçirecek. Yapı itibariyle mantık böyle. İşte ilçe belediyelerinde, nasıl ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclisi seçiliyorsa, büyükşehir belediyesinin de bir meclisi var ve bu meclis seçilmiş kişilerden oluşur diyor. Yani sandığa oy atan bir de büyükşehir belediye meclisi için de oy vermeleri lazım. Zaman zaman soruyorum. Mahallede oturuyorsunuz o mahallenin dâhil olduğu bir ilçe var. Yerel seçimlerde sandığa giriyorsunuz. Belediye başkanı, belediye meclisi ve büyükşehir belediye başkanı için sandığa oy atıyorsunuz. Peki, büyükşehir belediye meclisi için oy atıyor musunuz sandığa? Çıt yok. Bizim halkımız yaşadığı şehirdeki yönetim sistemi hakkında bilgi sahibi değil. Bir kere halka anlatmak lazım. Neyi, ne için yaptığını bilmesi lazım ki ona göre oy kullansın. Peki, büyükşehir belediye meclisi için atılmadığına göre kim bu büyükşehir belediye meclisleri. Kim biliyor musunuz? Onlar ilçe belediye başkanları ile ilçe belediye meclisi üyelerinin bazıları. Kanuna bakıyorsunuz büyükşehir belediye meclisi üyeleri seçilmişlerden oluşur diyor. Burada bir nüans var. Seçimlerin nasıl yapılacağına ilişkin seçim usulünü gösteren kanunumuz var. O kanunda bunlar için seçilmiş deniyor, ayrıca bir seçim usulü öngörülüyor. Peki, öyle olunca ne oluyor? Diyelim ki biz büyükşehir belediye meclisi üyesiyiz ve hepimizde ayrı partilerden seçilmişiz. Büyükşehir belediye başkanı bir plan hazırlıyor, şehrin tümünü kapsayan bir plan hazırlatıyor. Orada kendi kadroları yeterliyse onlara

yaptırıyor. Yeterli değilse üniversitelerdeki şehir plancıları bölümüne gönderiyor. Planı getiriyor. Meclis üyesiyim bakıyorum bizim ilçede vaziyet ne. Bakıyorum bizim yakınardan birine dört katı vermişler hâlbuki sekiz katı vermeleri gerekiyor. Herkese soruyorum herkes aynı dertten mustarip. Diyorum ki sen önerge ver, ben plan sunayım, sen beni destekle, ben seni destekleyeyim. İlçe ölçeğindeki bakışla, siyasi çıkarları ve çıkar grupları açısından bir güzel önergeler hazırlayıp, planı delik deşik ediyoruz. Sizin planınız uygulanmaz hale geliyor. Böyle bir sistem yıllardan beri sürüyor. Ben ve benim gibi arkadaşlarımda bunun önüne nasıl geçeriz, yıllardan beri bunu konuşup duruyoruz. Bu konularda anlaşılanlar, siyasi konularda anlaşılamıyor, orada da kavga ediyorlar. Hikâyesi bununla da bitmiyor. Arkadan biliyorsunuz yakın tarihte bu bütün şehir belediyesi oldu. Ben Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak evvelce 2000 kilometre karelik bir alanda yaşayanların, kırsal kesim dışında, şehir merkezindeki insanların ihtiyaçlarını karşılamakla kendimi mükellef hissediyor ve o yenilikleri yapıyorduk.

2000 KM2'LİK ŞEHRİM 2014'TE 14 BİN KM2 OLDU!

Kendin pişir, kendin ye usulüyle muhalefet partisi olduğumuz için kendi belediyeleri gibi, bilinmeyen kaynaklardan fonlar bulup yardım yapmıyor, idare ediyorduk. Birden 2014 seçimlerine iki yıl kala, kanunda bir değişiklik yapıldı ve büyükşehir belediyeleri tüm il belediyeleri haline getirildi. Benim 2000 kilometrekarelik şehir merkezim ki iki büyük ilçeden oluşur. Halkımız hizmetlerimizden son derece memnundu. Bir baktım ki, benim hizmet alanım 14 bin kilometrekareye çıkmış. Doğuda Ankara il hududuna, kuzeyde Bolu, Batıda Bilecik, güneyde Kütahya, Afyon ve Konya il hududuna kadar. O dönemde bu değişiklik yapılırken köy idaresine sizin tüzel kişiliğinizi kaldırıyoruz dediler. 5 bin kişilik nüfusu olan belediyelere sizin de kaldırıyoruz dediler. Siz artık köylü değilsiniz, biz sizi kalkındırdık artık şehirlisiniz. Şehrin en muteber mahallesinde ne varsa sizde de olacak. Mahalle sayım 544'e çıktı. Bunların içinde 170 km, 160 km uzaklıkta yerler var. Şimdi 544 köy. Bunların hepsine, büyükşehir belediye başkanı olarak ziyarete gitmek istesem, bir yılın günleri yetmiyor. Bana 160 km uzaklıkta olan köy, Ankara'ya 12 km uzaklıkta. Yani nasıl düşünülmeden, iyi hesaplanmadan paldır küldür, bu işler yapılmış. Neden birdenbire bu kanunu çıkardılar. Evvelce, cumhuriyetin faziletinin eseri kurumlarımız vardı. Köy hizmetleri vardı, yol su elektrik vardı, toprak su vardı. Bunlar kırsalda hizmet eden, merkezi yönetimin gücünü oralarda kullanan çok usta, çok becerikli ve donanımlı kuruluşlardı. On-

ları kapattık. Makinelerini, mühendislerini aldık, il özel idaresine verdik. Ve bu kuruluş, öyle işe başladı. Fakat hiçbir şey yapmadılar. Benim bölgem için söyleyeyim. Köyde tarım bitti, hayvancılık bitti, köy yolu yapacak dediler ihaleler yapıldı hiçbir yapılmadı. Derken 2014 seçimlerinde iktidar baktı hangi yüzle gelecek, köylü diyecek ki hangi yüzle geldin. Dediler ki kolayı var, belediyelere devredelim, il özel idarelerini kaldıralım böylelikle onların üzerine atalım. Bunun açıklaması bu. Ve köylülere dediler ki, şehirde olan sizde de olacak. Şimdi 10 nüfuslu köy bile gelip benden otobüs istiyor. Dedim ki, iyi ki metro istemiyorsunuz. Köyler bitmiş durumda. Bana göre Eskişehir'deki köylerde yakında kimse kalmayacak. Köylerin durumu yürekler acısı. Durum bu. Böyle bir yerde eyvallah köyleri verdiler. İlk duyduğumda rahmetli Ecevit'in köy- kent projesi vardı, onu yapma fırsatı elime geçiyor diyordum ki, ama gerçekleri görünce işin öyle olmadığını anladım. Gerekli mali kaynaklar verilse canla, başla örnek projeler çalışabilirdim ama yapamayacak durumda olduğumu gördüm. Sebebine gelince finansman açısından bu kanun büyük değişiklikler yaptı. Bize emlak vergilerinden yüzde 20 pay verirlerdi bu kalktı, ayrıca elektrik, telefon gibi giderlerden paylar alırdık bunları da kaldırdılar. Ve dediler ki, il özel idaresinin kaynakları aktarılacak artık hizmeti onlar yaptığı için. Benim belediyeye ne aktarıldı biliyor musunuz? O il özel idareleri, yol, su gibi kurumları yüksek ücretli işçilerle doldurmuşlar. İkramiyelerini ödememişler, tazminatlarını ödememişler, sendikaları dava açmış, bana icra dosyalarını devrettiler. Dava devam ediyor ve mutlaka kazanacaklar. O icra dosyalarında mahkûm olan ben olacağım ve dolaşısıyla mahkeme paraları ve faizleri de bizim üstümüze kaldı. Elektrik motoruyla sulama yapılan köylerden 3 - 4 sene para toplamamışlar. Onlar icraya verilmiş. Dosyalar bana devredildi. Yani ben köylünün elinde nesi varsa icra yoluyla alan bir belediye başkanı haline getiriliyorum.

800 BİNİ 16 KİŞİ, 70 BİNİ 29 KİŞİ TEMSİL EDİYOR!

Tabi bunun bir maksadı olduğu belli. Ve de seçimlerden sonra ne oldu biliyor musunuz? Kırsal kesim saydığım 14 bin kilometre karelik alan dışındaki nüfus 70 bini biraz geçiyor. İlçeler ve köyler olarak. Şehir merkezi ise 800 bin küsur kişi. 800 bin küsur kişiyi, Cumhuriyet Halk Partisi'ni temsilen 16 kişi var Büyükşehir Belediye Meclisi'nde. 70 bin kişiyi temsilen ise yazık ki 29 kişi var. Bunlardan 28'i AKP'li, biri MHP'lidir. Meclis üyeleriyle karşı karşıya projeler yapıp hizmeti devam ettirmek gibi görevle de karşı karşıyayım. Şimdi Sayın Karayalçın vesa-yetten bahsetti. Büyükşehir belediyelerinin, Türkiye Cumhuriyeti belediyeleri-

nin yerel yönetimlerin vesayetini sayalım mı? Bir vali, iki içişleri bakanlığı, mali idareler genel müdürlüğü, Üç içişleri bakanlığı, kredi kullandıysanız hazine, sayıştay (devlet denetleme kurulu). Bütün bunlar bizim üzerimizde bir çeşit vesayettir. Hepsini değil ama büyük çoğunluğu öyle. Mesela, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak benim yapacağım bir hizmetle ilgili Bakanlık doğru-
dan bir yazı yazıp gönderemiyorum biliyor musunuz? Valiye göndereceğiz, vali yollayacak. Bir yandan da kanunlara riayet etme gayreti içindeyiz. Çünkü kanunlara uymakta yine bizim görevimiz. Hazineye ait tahsisler var. İl özel idaresi mevcutları bize devredilirken Eskişehir, Aydın, İzmir ne kadar Cumhuriyet Halk Partili belediye varsa zaten sayımız fazla değil. Buralara dağıtımı yapacak olan il özel idaresini devreden kanun, bir komisyon kurulur diyor. Komisyon şu, şu müdürlerden bir de, o şehrin belediyesini temsilen bir kişi bulunur. Mallar tahsis edilecek. Biliyor musunuz, bütün malları yasal olarak verilmesi gereken mesela camiler, okullar hariç. Bütün taşınabilir ve taşınmaz malların hepsini bize vermemek için akla karayı seçtiler. İl özel idaresinin 16 tane ambulansı var. Dedik, şunları bize verin ilçeler, köyler bize bağlı. Dağıtalım da hastalar, yararlılar olunca ulaşım kolay olsun. Bir tanesini bile vermediler de, götürüp Sağlık Bakanlığı'na verdiler. Nerede dağda bayırda işe yarmayan araziler var bize verildi. Dedik ki para yok muydu? Daha önce tespit etmiştik. 90 milyona yakın para vardı. Tahsis komisyonuna gelince konu baktık ki hiç para kalmamış. Borcumuz vardı müteahhitlere dediler. Hangi müteahhitlere verdiler belli değil. Karşılaştığımız tablo. Bu kanun ne getirdi bize? Bütün kırsal kesimdeki 544 köye su getireceksin içme suyu kalitesinde olacak. Çünkü köylerimizin büyük bölümünde maalesef sular içme kalitesinde değil. Tarım ilaçları kullanıldığı için o yer altı suları sahile, aşağıya kadar inmiş. Yani içilebilir sular olmadığını biliyoruz büyük bir kısmının. Yeni su kaynakları bulmalıyız. Yeni şebekeler yapmak zorundayız. İlçelerde itfaiye teşkilatı kurmak zorundayız. Her ilçede bir itfaiye teşkilatı kuracağız. Planları bize ait; yollarını yapmak bize ait; çöplerini bertaraf etmek; mezarlıklarına bakmak bize ait. 600 tane mezarlık var. Köylünün de istediği sağ olsunlar kapısını yap, duvarını çek diye 600'ü birden geldiler üzerimize.

Hatta nazım geçenlere takıldım. “Korkmayın buradakiler kaçmaz zaten diyerek. Biraz sabredin biz diğer işlere bakalım.” Arıtma tesislerini, kanalizasyonlarını yapacağız. Hiç birisinin yok. İl Özel İdaresi döneminde hiç birini yapmamışlar. O paralar nereye gitmiş bilmiyorum. Kadro lazım bir de bunlara. Dahası var köyün tarımsal kalkınmasından, köyün hayvancılığından sorumluyuz. Peki diğer bakanlıklar ne yapacak? Türkiye'nin tekrar eski yönetim şekline dönme-

si için adeta bağırırım geliyor. İlan edesim geliyor. O Cumhuriyet'in faziletleri dediğim yapının kavuşması. Araç, gereç. Hurdası çıkmış araçları verdiler yedek parça biçimiyle kullanamazsınız. Dün akşam Sayın Karayalçın'la konuşuyoruz. Dedik gayet iyi işte her yerde şubeler, makine parkları falan kurarsın. Para neredede? Para verseler yapmayan namerttir. Para bulunca yapmak kolay ama katiyen vermiyorlar.

“MÜFETTİŞLERİNİZE KADRO VERELİM, TASARRUF EDİN!”

Düşündükleri şudur; köyleri büyükşehir belediye başkanları için dolayısıyla o köylerin bağlı olduğu ilçenin belediye başkanları ve meclisleri için oy vermek suretiyle büyükşehirleri kısırmak. Özellikle muhalefet partilerini kısırmak gibi bir politika içindeler. Nitekim Eskişehir'de bunu yaptılar. 1999'dan beri Eskişehir'de Cumhuriyet Halk Partili sosyal demokrat belediyeler hâkim. Bir türlü yıkamıyorlar. Yıkamak için akla hayale gelmeyen işler yapıyorlar. Hatırlarsınız komplolar düzenlediler, bastılar memurlarımızı aldılar, içerde yatırdılar. Sonunda beraat edildi. Şimdi bugün telefon geldi. Yine memurlarımız için AKP'li milletvekillerinin icadıyla yapılmış bir ihbar sonucunda mahkemeye verilmişlerdi. İlk duruşma bugün sabahtı ve beraat etmişler. Yani bir de bunlarla uğraşıyoruz. Moral kalmadı. Yağmur gibi müfettiş yağıyor. Belediyede memurlarımı yerleştirecek oda yokken boşalttım onları yerleştirdik. Üç oda ayırdık çünkü mübarekler hiç eksik olmuyorlar. Meşhur İçişleri Bakanımız Muammer Bey, ona bir gün dedim ki: “Sayın Bakan ne olur şu müfettişlerini bize kadrolu olarak verin.” Ne olacak, diye sordu.

“Klimaları, televizyonları, tahsis ettiğimiz arabalar var. Üç konforlu oda döşenmiş vaziyette. Bir grup gidiyor, bir grup geliyor. Hiç olmazsa devamlı olurlar, biz de ne iş yapacaksak götürür yapalım mı, yapmayalım mı diye sorarız. Yapın derlerse yaparız, yapmayın derlerse yapmayız. Ne faydası var dedi. Faydası var ayrıca harcırah ödemezsiniz İçişleri Bakanlığı bütçesinde tasarruf olur dedim. Maalesef kara mizahta yapmak zorunda kalıyoruz zaman zaman. Bu gerçektir yalnız. Şimdi kaynak dağılımında partizanlık alabildiği kadar gidiyor. AKP'li belediyelere veriyorlar. Başka bir şey var. Bir de çöpler var. 544 tane köy. Bu çöpleri toplamak ilçe belediyelerinin görevi. Bir tek görevi o kaldı. Bağlı oldukları ilçeler var ya. Onlar toplayacaklar bir yere yığacaklar ama ben kamyonlarla onu alacağım getireceğim bertaraf edeceğim. Çöpte bize ait. Dolayısıyla ilçe belediyeleri için yapılacak bir iş kalmadı. Asfaltlarını biz yapıyoruz. Belki kaldırım tamir ederler. Başka işleri yok. Yani nasıl olmalı? Sorsalar nasıl yapalım, diye. De-

rim ki onlara, gelin ilçe belediyelerine görevlerini verin. Onlara bağlı köylere, onlar hizmet versinler ama imkânlarını artırırsın. Makine parklarını artırırsın, gelirlerini artırırsın, kadrolarını artırırsın ya da bir kanun çıkarırsın. Deyin ki, Büyükşehir Belediyesi ilçelerde şube açar. Nasıl valiler kaymakam tayin ediyorlar. Vilayetteki daire müdürlerinin bir örneği orda var, işte. Emniyet müdürlüğü yerine jandarma var, tapu müdürü, milli eğitim müdürü, nüfus müdürü gibi müdürlükler var. Biz de belediyelerin küçük modelini oralarda kuralım. Oralara adam tayin edelim. Kaymakam atar gibi büyükşehir belediye başkanını temsilen birini atayalım. Seçilmiş olabilir. Ama kimse oturup da bunların üzerinde maalesef kafa yormuyor. Şimdi imar planı yapıyorsunuz. İlginçtir ki ben azınlıkta olmama rağmen oy birliğiyle geçirdik 25 binlik planları. Şimdi 5000'liklerde değişiklikler yapılıyor. Bu arada bundan birkaç sene önce afet üstü kanunları falan çıkınca bizim porsuğun kenarında sınılaştırılmadan dolayı çürükler vardı. Biz bir tek onun için müracaat ettik. Dedik ki dönüşüm uygulayalım. İki mahalleydi. Bakanlık, bize olmaz, sekiz mahallede daha yapacaksın, dedi. Peki dedik. Neresini yapacağız? Çevre ve Şehircilik Bakanlığı mahalleleri kendisi tespit etti. Kim yapacak bunu? Belediye olarak size veriyoruz görevi dediler. Bir güzel bizim üzerimize yıktılar. Biz de ne yapalım? Sekiz mahalle şehrin göbeğinde. Oturduk İstanbul Teknik Üniversitesi'yle anlaşma yaptık. Döner sermayesine verdik, üç yıl emek verdiler. Araştırmalar yaptılar, anketler yaptılar, planları çizdiler. Planlar geldi elimize kabul ettik. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na onaya gönderdik. Hayır dediler, şuraları değiştirin. Peki dedik. Aldık, oraları da değiştirdik. Gayet uyumlu, problem çıkarmayan bir belediye onlara göre değilim ama ben öyleyim aslında. Tadilat yapıldı ve tekrar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gitti ve bir türlü gelmiyor. Genel sekreteri aldık ve bakanlığa gittik. Sayın Özhaseki'ye. Kayseri Belediye Başkanlığı'ndan dostluğumuz da var. Sitemli mektup yazdım da aylar sonra kabul etti. Gittik. Böyle böyle sayın bakanım, görev sizin. Sizin görevinizi bize yıktınız. Biz bütün görevimizi yaptık, ne olacak? Halk tedirgin. Sabırsızlıkla bekledi o projelerin çıkmasını. Talimat verdi. Peki dediler. İki genel müdürlük var, baktılar değiştirin, dediler. Yine revizyon (yenileme) yaptık ve götürdük. Altı aydır bakanlıkta bekliyor. Şimdi bir mektup yazdım genel müdürlüğe. Bakan'a hitaben aslında, ama ayrı mektup yazacağım. Sayın bakan tüm safhaları tamamladık artık, siz imzalayacaksınız ki dönüşümü yapacak afet riskini ortadan kaldıracak, müteahhidi arayacağız. Halkta bana soruyor. Deprem olursa, benim çocuk ölse kime soracağım hesabı. Senden mi, yoksa hükümetten mi? Çevre Bakanlığı'ndan diyorum. Düşünün afetin ne zaman olacağı belli değil.

Halkla anlaşma yapılmış bir de. Nasıl bir paylaşım olacak. Altı aydır bekliyor. Bakalım ne olacak. Sorumlusu kim bileyim diyorum. Trafik konusu Türkiye’de durum şu iki başlı şehirlerde trafik hakkında yetki belediyelerde. UKOME dediğimiz Ulaştırma Koordinasyon Kurulu dediğimiz bir kurul var. Bu kurul bazı şehirlerde 20 bazılarında 25 kişiye çıkıyor. Demir yolcusu var, kara yolcusu var, trafik polisi, şehir plancısı, hepsi var. Bunlar karar veriyorlar ki, nerede ne tedbirler alınacak, nerede duraklar olacak. Fakat kurallara uyma konusunda yaptırım gücü trafik polisinde. Trafik polis hiç birini yapmıyor. Gelin Eskişehir’e çift sıra park yapılmış. Tretuvarların üzerine çıkılmış. Sokaklar itfaiye ve ambulansın giremeyeceği şekle getirilmiş. Polise söylüyorsun, trafik müdürü eziliyor. Yukarıdan vatandaş tedirgin etme diyorlar. Eskiden çekilirdi araç, ehliyet alınırdı, cezalar yazılır. Sayın Karayalçın’ın, -trafiğin belediyelere bırakılması- bu yöndeki teklifine yürekten katılıyorum. Bundan 6-7 sene önce belediye boşa akıp giden, bir suyu baraj haline getirdi, su topladı. Kendi imkânlarımızla, ihalesiz. Sarısu. Hemen şehrin yanında. Kim, gölet diyor, kimi baraj diyor. Su biriktirdik ve sanayi bölgesini, şehrin büyük kısmını o suyla besliyoruz. Üstelik tatlı su. Arkadaşlar bilim adamlarının kuraklık hikâyesi sürekli hale gelecek laflarından sonra başka bir yeri daha bulduk. Dört sene önce. Bir vadi. Su akıyor, kaybolup gidiyor. Ilıca dediğimiz bölgede. Vadinin içinde tarlalar var. Oturduk kamu yararı, kararını aldık. Kamulaştırma safhaları geçti. Mahkemenin belirlediği fiyat üzerinden köylülerin paralarını ödedik. Tapularını da aldık. Mülk bizim oldu. Önüne duvar yapımı için baraj yapacağız. Bizim arazimize duvar örüp, su biriktireceğiz. Önce vilayete müracaat ettik. Toprak kurulu tarım dışı kullanılabilir burası başka amaçla diye. Oy birliğiyle karar verdiler. Köy İşleri Bakanlığı’na müracaat ettik. Tamam denildi ve biz kendimiz duvarı yapmaya başladık. Bizdeki ekipler köy hizmetlerinden, vaktiyle il özel idaresinden bize gelen mühendisler. Yaptık tam yarıya geldi. Dava açıldı bize, yanlış olmuş toprak kurulu diye. Fetö döneminde aleyhimize karar verildi. Danıştay önce haklısınız dedi ve bir gün iptal edildi. Yatırım yaptık ve şehre içme suyu biriktiğinde su akıtacağız. Üç sene bekledik. Baraj durdu ama su birikmeye başladı ve duvar yükselmezse su taşacak, bütün ovayı alacak. Sel bitirecek. Ne yapalım? Genel sekreterimiz, Danıştay’dan geldiği için biliyor. Yeni bir idari karar alalım dedi. Yeni bir işlem başlatmak üzere müracaat ettik. Akıllı ve genç bir valiydi. Yeni tayin edilmişti. Cumhuriyetçi bir valiydi. Kendisi gitti gördü yeri. “Bu su engellenir mi? Kimse bunu evine götürmeyecek. Musluklardan akacak” dedi. Hatta o musluktan su akarsa, bizim Kalabak suyu diye suyumuz var. Eskişehirli buna alışkın. Atatürk’ün vasiyetiyle

gelmiş bir su. Belki bunun satışından kayba uğrayacağız. Ama isteyen musluktan içecek suyunu. Yeniden kurul toplandı ve yapılabilir dedi. Arkasından Tarım Bakanlığı'na gitti evraklar ve eksik tamamlayın denildi. Ziraat Odası, ziraat mühendisleri odası, inşaat mühendisleri odası bütün raporları tamamlandı ve gönderildi. Tarım Bakanlığı'ndan yapılmasında mahsur yoktur, diye yazı geldi ve yükseltmeye başladı duvarı. Kaç sene bekledikten sonra. Eskişehir'in bir milletvekili aynı zamanda iktidardaki hükümetin genel başkan yardımcısı sıfatını taşıyan birisi. Aman efendim bunu durduralım. 2009'dan önce yapılmasın bu iş. Eğer bu suyu da getirirse hoca biz bir daha bunları buradan sökemeziz, diye Tarım Bakanlığı'na baskı uyguladı. İlla durdurun bunu. Dava konusu açın diyor. Zaten süreleri de kaçırmışlar. Ama vali yeniden başlattı diye merkeze aldılar. Yazık gencecik çocuk yılını doldurmadan. Tarım Bakanlığı'ndan heyet geldi. Gelen heyet baraj yapılmış, buna teşekkür etmek lazım, biz bunun neresini durduracağız? Tam bununla uğraşırken, artık yapın dedim. Her şey kanunlu. Bir baktık DSİ'den yazı geldi. Bizim barajın önüne bir kilometre öteye bir baraj daha yapıyorlar. Sulama suyu olarak. Kullanacağı su bizim barajdaki su. Yani akıl sır erecek gibi değil. Bizden izin istiyorlar. Bir de termik santral çıkardılar. Eskişehir, şehir merkezi fiili olarak, Tepebaşı Odunpazarı'nı iki taraftan kuşattılar. Birinci sınıf tarım arazisi ilan edildi. Yani buralarda tarımdan başka sanayi kurulamaz. En verimli ovaları hakikatten. Eskişehirli ayağa kalktı. Termik santralin ne olduğunu biliyor. Kömür çıkaracakları yerde de, dünyada tek olan lületaşı madenimiz var. Oda yok olacak gidecek. Termik santralin kirliliği, Kütahya da var felaket. Meyve yetişmiyor, tarım perişan, sular perişan, porsuk suyu tehlike altına giriyor. Şimdi termik santraliyle boğuşuyoruz. ÇED raporu için, 10 kişilik kurul toplanıyor. Bu kurul valilik temsilcisi, Osmangazi Üniversitesi Ziraat Fakültesi temsilcisi, gıda tarım ve hayvancılık il müdürü, defterdar, çevre ve şehircilik müdürü. Bir de DSİ ilave ediyorlar. Birde İBB tema vakfı, ziraat vakfı temsilcisi, ziraat odası. Toplandılar tüzük gereğince onlar 6 kişi karşı çıkan 4 kişi fakat yapılabilir kararının çıkması için oy nispeti var. Tutturamayınca ret oldu. Dün haber aldık kurulun oranını değiştirmişler. Yüzde 100 termik santral yapılabilir, kararını çıkarabilmeleri için. Bunlarla boğuşuyoruz. Durum bu. Bu biline. Ne yazık ki tek adam gücünün çeşitli şekillerde tezahürü zaten çarpık olan bu büyükşehir belediyesi ve bütün il belediyesi kanunları nedeniyle teorisyenler ne diyecekler sayın hocam bundan sonra ne yazacak bilmiyorum. Durum budur. Hepinize teşekkür ederim. ■

Ayvalık Belediye Başkanı Rahmi Gençer

Büyükşehir Yasası Muhalefet Partilerine Bağlı Belediyelere Farklı Uygulanıyor

Bu kadar önemli konuşmacılarımızla duayen uzmanlarımızın yanında, İstanbulluların deyimiyle taşralı bir belediye başkanı olarak buradan konuşma yapmak benim için çok gurur verici. O yüzden başta vakfımıza ve değerli Sarıyer Belediye Başkanımıza teşekkür ediyorum. Şimdi ne tarafından bakarsanız bu iş hakikaten çok farklı. Büyükşehir Belediye Başkanımız konuştu. Büyükşehirden oluştuğu için tüm şehir yasasıyla yaşadığı sıkıntıları anlattı. Biz de bağımsız bir ilçe belediyesi olarak, bir kıyı belediyesi olarak büyükhire bağlanmanın, sıkıntılarıyla boğuşuyoruz. Yani toplumsal fayda gözetilmeden, sadece siyaseten bu yapıldı. Büyükşehir ve tüm şehir yasasıyla halka hizmet götürmek hakikaten çok zor oldu. Ve özellikle ilçe belediyeleri çok zor durumda. Daha önce Ankara'da, İzmir'de, İstanbul'da oluşmuş Büyükşehir Belediyeleri ve onlara bağlı içindeki ilçelerle güzel oturtulmuş çalışmalar yapılıyordu.

Ancak şimdi bu tüm şehir belediye yasasıyla, maalesef halka hizmet götürmekte ne yapacağımızı bilmiyoruz. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi kurulmadan önce mal taksimleri yapılmıştı. Özel İdareler tarafından, valilikler tarafından. Daha sonra biz göreve geldik. Balıkesir’de 20 belediyenin beş tanesi Cumhuriyet Halk Partisi Belediyesi. Ve bizim elimizde bazı mallar var. Bazı araçlar var. Şehirde bize gelir getirecek mülkler var. Bir bakıyoruz dağıtım yapıldıktan sonra da komisyon tekrar kuruluyor, biz görevdeyken valiliğe çağırıyoruz komisyon elimizdeki malları geri alıyor. Oy birliği ile alıyorlar. Bizi laf olsun diye çağırıyorlar. Bir bakıyorum Kamil Sak çıkıyor içeriden Edremit değerli başkanımız, ben giriyorum içeri. Ben çıkıyorum Bandırma Belediye Başkanımız geliyor. Erdek Belediye Başkanımız geliyor. Hepsi Cumhuriyet Halk Partili ama diğer partilerin belediye başkanlarını orada hiç göremedik. Onların mallarıyla ilgili hiçbir sıkıntı olmadı. Hep bizim mallarımızı, gelir getirecek, şehirde bir adım ileri götürecek ilçe belediyelerinin halka kazandıracağı tüm malları tekrar bizden geri almaya kalktılar. Biz de ne yaptık mahkemelere verdik. Bir kısmını kazandık, bir kısmını kazanamadık. Hala devan eden mahkemeler var. Ve bu süreç içinde dördüncü yılımızı tamamlıyoruz, hala şehirde bazı yollar bizim mi? Büyükşehir’in mi? Hakikaten bilmiyoruz. Kim hizmet götürecek, kim yapacak hala bilmiyoruz. Balıkesir’de böyle bir kaos var. Yaşanan bu kaosu sebepleri de şunlar efendim. Şimdi ülkemizin büyük bir kısmı tatile gidiyor. Tatile gittiği yerler Ege kıyıları ve Akdeniz kıyıları. Burada Didim Belediye Başkanımı da görüyorum. İşte Edremit Belediye Başkanı var. Egeden kıyı belediye başkanlarımızdan da bazılarını görüyorum. Bizde nüfusu yedi, sekiz, hatta on katına çıkan belediyeler var. Benim ilçem 70 bin nüfuslu. Ağustos ayında nüfusu tam sekiz kat artıyor. Ortalaması da altı kat, yedi kat artıyor. Geçici olarak bizim yöremizde en az üç ay, beş ay tatil yapan ya da yazlıkçı dediğimiz nüfusun yol, çöp ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak, onlara hizmet götürmek için bir savaş halindeyiz. Buna karşılık gelen bütçeden 1 lira bile para alamıyoruz bunun için. Cumhuriyet Halk Partisi çoğunlukta bir belediye zinciri olduğu için maalesef bize ek bütçe vermiyorlar. Ve tabii ki İstanbul’dan, Ankara’dan, Eskişehir’den Anadolu’muzun çeşitli vilayetlerinden bizim şehrimize yazlık tatiline gelen vatandaşlarımız bizden

o şehirlerde kendi şehirlerinde gördüğü lüksü, huzuru istiyor. Huzur veriyoruz, o ayrı. Ama o hizmeti sunmak için çok çabalıyoruz. Ve bu konuda da büyükşehir yasasıyla elimizden gelirlerimiz alınınca, yarı yarıya gelirlerimiz düşmüş durumda. Ayvalık Belediyesi'nin yüzde elli geliri alınmış olmasına rağmen aynı hizmet kalitesini sizden bekliyorlar. Yarım yamalak oluşmuş Büyükşehir için de tüm beklentiler ilçe belediyelerinde. İlçe belediyeleri bu konuda çok sıkıntılar çekiyor. Ve bizim bu adaletsizliği bir an önce 2019'dan sonra halletmemiz lazım.

GELİR ADALETİ SAĞLANIRSA, HİZMETİMİZ KATLANIR!

Biz kıyı Ege bandındaki Cumhuriyet Halk Partili belediyeler buna rağmen partimiz için, halkımız için çalışmaya devam ediyor ve iyi görevler yapıyoruz. Bir de, adaletli gelir dağılımından yararlanabilirsek, inanın çok daha fazla hizmet yapacağımıza inanıyorum. Bütün arkadaşlarımızla oturup konuştuğumuzda yaşadığımız sıkıntıları nasıl aşarız? bu sorunlarla nasıl mücadele ederiz? Diye konuşuyoruz. Ama dimdik ayaktayız. İnanın elimizden geleni yapıyoruz, çünkü biz Anadolu'dan da, büyük şehirlerden de gelen insanlar için, Cumhuriyet Halk Partisi'ni temsil ediyoruz. Ve biz göreve geldiğimizde de hepimiz şunu dedik rozetimizi çıkartıyoruz, halka adil ve adaletli olacağız. Siyasi kimlik ayırmadan hizmet edeceğimiz bir partiyiz. O yüzden de biz bu hizmeti de hep beraber yapmaya çalışıyoruz.

“SİT ALANLARINI İMARA AÇIYORLAR”

Ayvalık'ın etrafında, doğal sit alanları, kentsel sit alanları ve zeytin alanlarımız var. Tarihi dokularımız var. Ayvalık hakikaten çok güzel bir yer. Sayın Genel Başkanım, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı nasıl olur da, SİT alanlarını görmez, bunu benim aklım almıyor. Yani betonla ağacı nasıl yan yana koyuyoruz, onu bilemiyorum. Sit alanlarımızı irdeliyorlar. Sit alanlarımızın derecelerini düşürüyorlar ve yapılaşmaya açıyorlar. Birinci derecede mutlak koruma altında olan alanlarımızı kapatıp bunları inşaat yapılabilir hale getiriyorlar. Ve bununla ilgili kurul Ayvalık'a geliyor, Ayvalık'ta bir çalıştay yapıyor ve Ayvalık Belediye Başkanı'nı konuşturmuyorlar. Buna karşın bütün ilçe başkanlarımız, belediye başkanlarımız gidebildikleri her yerde konuşuyor. Hiç korkmuyoruz. Biz doğayı korumakla hükümlüyüz. Biz çevreyi

korumaktan hükümlüyüz. Biz buraları beton yapmayacağımızı herkese söylüyoruz. Tabiat parklarımızın vasfını kaldırmak istiyorlar. Endemik bitkileriyle, göç kuşlarıyla, göletleriyle yirmi iki tane adasıyla Ayvalık'ın sahip olduğu en büyük değerleri ki, bu sadece Ayvalık'ın değil ülkenin değerleri. İnşaat alanları açmaya çalışıyorlar ve bunları belediyelere hiç sormadan yapabiliyorlar. Biz şehrimizde önemli bir değişiklik yaparken kent konseyini, sivil toplum örgütlerini topluyoruz, diyoruz ki biz bir değişiklik yapacağız. Şu sokağı şöyle yapacağız, şu caddeye böyle bir şey yapacağız, diye soruyoruz ama o şehrin nüfusunun büyük çoğunluğuyla oy verdiği belediye başkanını, meclisini hiç saymadan yukarıdan gelip istedikleri gibi değiştirebiliyorlar. Biz aslında bu Büyükşehir Yasasıyla ve durmadan Şehircilik Bakanlığına verilen yetkilerle artık ilçe belediyeleri yetkisiz yetkili olduk. Kanunen yetkimiz yok. Cumhuriyet Halk Partisi son dönemlerde bu konuyla ilgili bizimle toplantılar yapıyor. Bütün belediye başkanlarımız sıkıntıları anlatıyor. Ben inanıyorum ki 2019'dan sonra, Cumhuriyet Halk Partisi halka hizmete dönük olarak yerinde yönetimin adil olduğunu, demokrasiye uygun değişikliklerle herkese gösterecektir. Büyükşehir Yasası'nın hepsinin değişmesine gerek yok. Ama büyük ölçekli işleri yapsınlar. Örneğin zabıta hizmetini yapmasınlar. Efendim yolun bir tanesini büyükşehir zabıtası bakıyor, oradan kaçırıyorsunuz, o tarafta ilçe belediyesinin zabıtası bakıyor. Şimdi biz tarihi bir kentiz. Dar sokaklarımız var. Yazın bazı sokakları kapatacağız. Buna Balıkesir karar verecek. Balıkesir'in diğer ilçelerinin, Ayvalık'ı tanımayan insanları karar verecek. Biz yapıyoruz ve uyguluyoruz aradan bir müddet geçiyor, zabıta müdürüm bana geliyor diyor ki, UKOME'den (Ulaşım Koordinasyon Merkezi) karar geldi, kapatma izni verdiler. Ya zaten yaz geçti, bitti. Biz zaten uyguladık geçtik. Böyle komik durumlar oluyor. Yani inanın bu yasanın bize getirdiği çok büyük zararlar var. Biz kıyı belediyeleri olarak öncelikle nüfus değişiminin bu kadar büyük olduğu yerlerdeki adil durumumuzu istiyoruz. Müfettişler bize de geliyor sayın başkanım. Bize de çok geliyor, ama bize nedense hep yazın geliyor. Kışın rahatız müfettişler konusunda. Yazın bol müfettiş ağırlıyoruz, bize iki, üç oda da yetmiyor. Bazen dördüncü oda. Ben bazen odamı vermek zorunda kalıyorum. Biz de müfettişleri kadroya almayı düşünebiliriz. Bazı mahkeme kararları

var, idare mahkemesinin verdiği. Bunları uzmanlara getiriyoruz. 9 Eylül Üniversitesi'ndeki hukuk bölümüne götürdük, dedik ki bu kararı nasıl yorumluyorsunuz. Ya bize n'olur verin dedi. Hoca Hanım, neden dedim. Bir karar nasıl yanlış verilir, talebelerime göstereyim dedi. Yani, hukuku nasıl bu kadar yerler altına alırlar gösterelim dedi. Başlarımıza bunlar geliyor. Partimizin ilkeleri doğrultusunda, demokrasiye, insan haklarına inanarak memleketimize hizmetler yapmak istiyoruz. Biz sosyal belediyeçiliği öne çıkartarak yaşlımıza, gencimize hizmet vermek istiyoruz. Bölgemizdeki imkânları kullanarak bin tane çocuğumuzdan zeytin çekirdekleri oluşturduk. Bölgemiz zeytin bölgesi olduğu için. Bu zeytin çekirdekleri şimdi 23 Nisan'da Paris'e gidecek. Geçen hafta Ankara'daydılar. İstanbul'a Boğaziçi Üniversitesi'ne geliyorlar. Yaklaşık 300 tanesi enstrüman çalıyor, koro yapıyorlar. Ve bunlar kırsal mahallenin dezavantajlı bölgelerindeki ailelerin çocukları, üç yılda eğittik. Hepsine kültür - sanat eğitimiyle, çevre dersi veriyoruz. Bu konuda iki üniversiteyle çalışıyoruz. Türkiye'den çok önemli senfoni orkestralarından gönüllüler geliyor. Söylememde mahsur yok Pegasus Havayolları sponsorumuz oldu, bin tane bize ücretsiz bilet veriyor. Hocaları taşıyor, çocuklarımızı başka şehirlerde konserlere götürüyoruz. İşte 23 Nisan'da da 60 tanesi Paris'e gidecek. Çeşitli çalışmalarımız var. Ben inanıyorum ki yaşadığımız sorunlar, ilçe belediyelerine bir kere daha, başka bir toplantıda daha da fazla zaman vererek bu başlatılan toplantının Ayvalık'ta devam etmesini teklif ediyoruz. Sizleri ağırlamak isteriz. İlçe belediyelerinin yaşadığı konuları bütün buradaki konuklarla beraber, daha geniş konuşabiliriz.

YEŞİLİMİZE, DURMADAN BİR HÜCUM VAR!

Biz çalışmaya devam ediyoruz. Çevreyi korumakla ilgili, çevre yasalarındaki özellikle zeytin yasasını delmeye çalışıyorlar, 12 senedir mücadele ediyoruz. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılmış 1995 yılında genişletilmiş bir zeytin yasamız var. Bu zeytin yasamızı maalesef bölmek istiyorlar. Yani bölgemizde, Kazdağları'nda maden aramak istiyorlar. Ve zeytinleri kaldırmak, buraları yapılaştırmak istiyorlar. Denizimizde ma-

den aramak istiyorlar. Neyse onu durdurduk. Durmadan bir hücum var. Rant politikasının dolayısıyla devamlı çevreyi yok etmek için elimizde kalan en son şeyleri almaya çalışıyorlar. 1980'den sonra bu ülkenin kıyılarını mahvettik. Bu devlet, kıyıları kanunlarla koruması gene kaybederiz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak iktidarımızda inşallah bu kanunları daha sağlamlaştıracağız. Sürdürülebilir bir ekonomi, sürdürülebilir bir turizm olabilmesi için, muhakkak çevrenin korunması gerekir. Çevre eğer korunmazsa tarihi yapılar, sit alanları, tarihi kentsel alanlar korunmaz ve orijinallerine dönüştürülmezlerse hiçbir zaman için bir turizm yaratılamaz. Turizm bu ülkenin geleceğidir. Turizm ve tarım yana çok güzel gider. Yani turistik bölgenin yanında, zeytincilik de yapılır, seracılık da yapılır. Bunlar birbirleriyle örtüşen şeyler. Tarım alanlarımızı, sit alanlarımızı mahvediyoruz. Biz Ayvalık'ta öncü olduk bir OSB kuruyoruz. Türkiye'de ilk defa bir ihtisas organize sanayi bölgesi kuruyoruz. Tarıma dayalı gıda üzerine. Bölgemizdeki sulanabilir araziden 20 bin dönümlük bir arazimiz var. Oradaki tarım ürünlerini, endüstriyel ürüne çevirmek için bunlarla da uğraşıyoruz. İş bulmak, istihdam yaratabilmek içinde uğraşıyoruz.

Kapanışı bir zeytin duam var, onunla yapmak istiyorum. Hepinize zeytin ağacı kadar uzun ömürlü, zeytin tanesi kadar bereketli, zeytinyağı kadar sağlıklı ve zeytin dalının simgesi olan barış ve huzur diliyorum. ■

